

Иши силиққина амалга ошган М.Дадаев кўп ўтмай яна бир шартнома тузади. Унга кўра, МЧЖ омборхонасига 50 млн. сўмлик турли хилдаги маҳсулотлар келиб тушади. Бу сафар ҳам аввалги ҳолат такрорланади. Пул ўтказиш йўли билан олинган маҳсулотлар нақа пулга сотиб юборилади.

7 бет

Йўловчини манзилига етказиб қўйишга ошиққан ҳайдовчини тун қўйнида уч йигит машинасида тортиб тушириб, калтаклашади. У ҳушидан кетгандан сўнг эса автомашина юкхонасидан қора целлофан пакетга ўралган 3 млн. сўмга яқин пулни олиб, воқеа жойидан ўйринадилар.

9 бет

Mustaqillik huquq demakdir

Нидош

1997-yil 27-avgustdan chiqq boshlagan

www.huquq-gazeta.uz

2016-yil 4-fevral, №5 (994)

Алишер Навоий
таваллудининг 575 йиллигига

Адолатпарвар буюк мутафаккир

Адл айлаки, ул халқ ҳаёти бўлмиш,
Хуш ул кишиким адл сифоти бўлмиш,
Хам мулк била адл жиҳоти бўлмиш,
Хам адл била мулк саботи бўлмиш.

Алишер Навоий

нинг ижтимоий-сиёсий фаолиятларида унга амал қилганлар. Ана шундай буюк мутафаккирлардан бири улуг шоир ва адолатли давлат арбоби Низомиддин Мир Алишер Навоий бўлиб, ул зот ўзининг сермахсул ижодий фаолияти ва ижтимоий-сиёсий ҳаётдаги юксак мавқеи билан бутун дунёда катта шухрат қозонган. Ўзбек халқи маънавий оламнинг порлоқ куёши ва барча туркий халқларнинг гурур-ифтихорига айланган.

Алишер Навоий улуг шоир, буюк мутафаккир ва адолатли давлат арбоби сифатида ўзининг ижтимоий-сиёсий фаолияти ва ўлмас ғоялари билан халқимиз қалбидан мустаҳкам жой эгаллаган. Ўзинг миллий давлатчилик ва давлатни бошқариш усуллари, инсон ва унинг жамятдаги ўрни, адолатли жамят қуриш, ижтимоий бирдамлик, комил инсон, ахлоқ-одоб ва таълим-тарбия тўғрисидаги кўплаб илгор фикрлари асрлар оша ўз ахамиятини йўқотмасдан, бугунги кунгача миллий ўзлимизни англаш, миллатлараро тинчлик-тотувлиқни мустаҳкамлаш, муносиб билим, тафаккур ҳамда юксак маданият сохиблари бўлган ёш авлодни тарбиялаш, мамлакатимиз ижтимоий-иқтисодий тараққиётини таъминлашга хизмат қилиб келмоқда.

/Давоми 3-бетда/

Юртимиз нафақат Шарқ, балки умумжаҳон цивилизацияси бешикларидан бири бўлгани боис, бу қадимий ва табаррук заминдан кўплаб буюк мутафаккирлар, фозил-у фузалолар, олим-у уламолар, сиёсатчилар, саркардалар етишиб чиққанлиги бутун дунёга яхши маълум. Буюк мутафаккирларнинг ижоди ва ижтимоий-сиёсий қарашларида адолат ғояси муҳим ўрин эгаллаган. Зеро, улар дунёнинг ободлиги, ҳар қандай мамлакат ва жамят тинчлиги, тараққиёти ва юксалишининг туб негизда адолат туршиши яхши англаб етганлар ва ўзлари-

Жараён

Ўзбекистон истиқлолнинг дастлабки кунлариданоқ ҳуқуқий демократик давлат барпо этиш, инсон манфаатлари, ҳуқуқ ва эркинликлари олий қадрият ҳисобланган фуқаролик жамятини шакллантириш йўлини танлади. Иқтисодийнинг сиёсатдан устунлиги, давлат бош ислохотчи эканлиги, қонун устуворлиги, кучли ижтимоий сиёсат юритиш, ислохотларни босқичма-босқич амалга ошириш тамойилларига асосланган ўз тараққиёт йўлига асос солиди. Кейинчалик бу йўл халқаро ҳамжамят томонидан тараққиётнинг «ўзбек модели» деб эътироф этилди.

Эзгу мақсадлар сари

Икром ПАЛВАНОВ,

Қорақалпоғистон Республикаси прокурори

Ўтган йилларда амалга оширилган ислохотлар барча соҳаларда катта ютуқларга эришиш учун мустаҳкам пойдевор яратди. Ютуқларимизнинг бош омили эса шубҳасиз давлат ва жамятнинг асосий эътибори, аввало, инсон ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, орзу-умидларини рўёбга чиқаришга қаратилганлигида намоён бўлмоқда. Юртбошимиз ташаббуси билан йилларга ном бериш аънаси мамлакатимизда 1996 йилдан бошланган бўлса, ҳозиргача бу аънава давом этиб, асосий эътибор инсон манфаатларига қаратилмоқда. Ўтган 2015 йил — «Кексаларни эъзозлаш йили» ҳам бундан мустасно эмас. Жорий йил эса «Соғлом она ва бола йили» деб эълон қилинди.

Инсон, аввало, оилада униб-ўсади, шахс сифатида шаклланади. Инсон онгидида маънавий-ахлоқий қадриятлар ҳам дастлаб оилада шаклланиб, кейинчалик маҳалла-қўйда, таълим муассасаларида, жамоатчилик орасида сайқалланади. Энг муҳими, оила авлодлар камол топадиган, халқимизга хос бебаҳо миллий қадриятлар, эзгу тушунчалар катталардан кичикларга наватбама-нават ўтиб борадиган муқаддас маскандир. Ўзимиз ҳам бир пайтлар нонни увол қилмаслик, ёлгон

/Давоми 4-бетда/

гапирмаслик, катталарни ҳурмат қилиш, кичикларни иззат қилиш кераклигини, яна қанчадан-қанча ҳаётий панд-насихатларни оилада, ота-боболаримиз, она ва момоларимиздан ўрганганимиз. Шу маънода юртимизда йилларнинг номланиши бир-бирини манتيқий жиҳатдан тўлдириб, изчиллик касб этиб бормоқда, деб ишонч билан айта оламиз.

«Кексаларни эъзозлаш йили»да Қорақалпоғистон Республикасида амалга оширилган ишлар ҳақида фикр юритадиган бўлсак, назорат тадбирларида асосий эътибор аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш, соғлиқни сақлаш, иш билан таъминлаш ва янги иш ўринлари яратиш, тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш, бюджет маблағларининг мақсадли ишлатилиши, фуқаролар ва юридик шахсларнинг мувожадатлари, қишлоқ ҳўжалигида қонунийликни таъминлаш, воёга етмаганларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилишга доир қатор қонун ҳужжатлари ижросини таъминлашга қаратилди.

Мувофиқлаштирувчи кенгаш йиғилиши

2016 йилнинг 29 январь кунини Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий прокуратураси томонидан Қуроли Кучлар қўшинлари қўмондонликлари ҳамда бир-лашмалар, Ҳарбий қисм ва муассасалар қўмондонликлари таркиби иштирокида 2015 йилда Ўзбекистон Республикаси Қуроли Кучларида қонунийликни таъминлаш, Ҳарбий интизом ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш, ҳуқуқбузарликлар профилактикаси бўйича амалга оширилган ишлар ва ушбу йўналишда ҳамкорликдаги фаолиятнинг келгусидаги вазифаларига бағишланган наватбадаги Мувофиқлаштирувчи кенгаш йиғилиши ўтказилди.

Тошкент олий умумқўшин қўмондонлик билим юртида бўлиб ўтган ушбу йиғилишни Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорининг ўринбосари — Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий прокурори Ш.Узаков олиб борди.

Унда Ўзбекистон Республикаси Президентини, Қуроли Кучлар Олий Бош Қўмондонини Ислам Каримовнинг Қуроли Кучларимиз ташкил этилганлигининг 24 йиллиги муносабати билан Ватан ҳимоячиларига йўл-

лаган байрам табригида белгиланган вазифалар, жумладан, жанговар машғулотларни ўтказишга доир ёндашувларни ва ўқув полигонлари фаолиятини ҳар жиҳатдан такомиллаштириб бориш, қўшинларни замонавий қурол-яроғ ва техникаларнинг энг янги турлари билан таъминлаш дастурларини ва Ҳарбий таълим муассасаларининг ўқув тизимини янада такомиллаштиришга қаратилган ишларни изчил давом эттириш, ёшларимиз қалбида Ватанга юксак

муҳаббат ва садоқат, Ҳарбий хизматга чуқур ҳурмат туйғуларини камол топтириш мақсадида Ҳарбий ватанпарварлик йўналишидаги тадбирларни янада кучайтириш борасидаги вазифалар ижросини таъминлаш юзасидан келгусида амалга оширилиши лозим бўлган чора-тадбирларга асосий эътибор қаратилди.

Ўз навбатида, Ҳарбий хизматчилар ва уларнинг оила аъзоларини моддий ва ижтимоий қўллаб-қувватлаш, турар жой, маиший ва тиббий хизмат билан таъминлаш бўйича давлат дастурларини бажариш борасида ҳамкорликдаги вазифаларга алоҳида тўхталиб ўтилди.

Шунингдек, ўтган 2015 йилда Қуроли Кучларда қонунийлик ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш, қўшинларнинг жанговар шайлик даражасини янада ошириш, Ҳарбий хизматчилар ва оила аъзоларининг ижти-

Юнус МУТАЛИЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий
прокуратураси бўлим бошлиғи

моий муҳофазасини таъминлаш, уларнинг ҳаёти ва соғлигини сақлашга доир ишларни такомиллаштириш, ҳуқуқий маданиятни юксалтириш ва янги қабул қилинган қонунларни шахсий таркибга етказиш борасидаги ишлар ҳамда армия ҳаётига доир бошқа масалалар муҳокама қилинди.

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси, Олий суди, Республика Ҳарбий суди ва бошқа ҳуқуқ-тартибот органлари вакиллари иштирок этган йиғилишда кўриб чиқилган масалалар юзасидан қўшинларда юқори даражадаги Ҳарбий интизом ва ҳуқуқ-тартиботни сақлашга қаратилган аниқ чора-тадбирлар белгилаб олинди.

Транспорт ҳаракати тартиб-интизом сари

Самарқанд шаҳрининг юксак маънавий-маданий нуфузи ва салоҳиятини эътиборга олиб, вилоят прокуратураси томонидан шаҳарда аҳоли ва меҳмонларга транспорт хизмати кўрсатишда хавфсизлик ва маданиятни ошириш мақсадида тегишли идора ва корхоналар билан ҳамкорликда Ўзбекистон Республикасининг "Шаҳар йўловчилар транспорти тўғрисида"ги Қонуни ва бошқа меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларнинг ижроси юзасидан тадбирлар режаси ишлаб чиқилиб, ижрога қаратилди.

Маъмур тадбирлар билан йўловчи ташиш билан шуғулланаётган 142 та корхона, уларнинг таркибидаги махсус лицензияга эга бўлган 800 та автобус, 2100 та йўнарилган автобус ва 2400 та йўналишсиз такси фаолиятини қамраб олиш кўзда тутилган.

Утган 2015 йилда ўтказилган тадбирлар жараёнида аниқланган 330 та лицензия-

сив ёки лицензия шартларида зид ҳолда йўловчи ташиш билан шуғулланиш, 348 та тўлов ва назорат терминаллари, 42 та таксометр, 62 та радиоалоқа ўрнатилмаганлик ҳолатлари бўйича тегишли ҳуқуқий чоралари кўрилган.

Самарқанд вилоят прокуратураси ташаббуси билан ҳайдовчиларнинг ҳуқуқий маданиятини ошириш мақсадида "Йўловчи ва юкларни ташиш билан шуғулланувчи ҳайдовчилар учун" қўлланма, Самарқанд шаҳрида фаолият юритувчи такси ҳайдовчилари учун махсус кийимлар тайёрланган ва транспорт корхоналарига тарқатилган, автотранспорт корхоналари ва хусусий ширкатлар раҳбарлари учун ўқув-амалий семинар машғулотлари ташкил этилган эди. Ушбу тадбирларни

давом эттириш мақсадида вилоят ҳокимининг 2015 йил 28 декабрда "Самарқанд вилоятида транспорт хавфсизлигини таъминлаш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори қабул қилинди.

Вилоят прокуратураси томонидан бу борадаги ишларнинг боришини ўрганиш ва янада жонлантириш мақсадида яқинда вилоят ИИБ йўл ҳаракати хавфсизлиги бошқармасида вилоят ДСБ ҳамда "Ўзавтодарётранс" агентлигининг вилоят бўлими ходимлари иштирокида йўналиш ўтказилди ва қўша рейдлар ташкил этилди.

Жорий йилнинг 15-19 январь кунлари вилоят ва шаҳар прокуратураси, ИИБ ИХХБ, вилоят ДСБ ҳамда "Ўзавтодарётранс" агентлиги ходимларидан иборат ишчи

Санжархон ФАЙЗИЕВ,
Самарқанд вилоят прокуратураси бўлим прокурори

гурuhlар Самарқанд шаҳридаги серкатнов кўчаларда йўловчи ташиш билан шуғулланаётган ҳайдовчиларнинг қонунларга риоя этиши юзасидан текширувлар ўтказилди. Ўтказилган рейдлар давомида 236 та хуқуқбузарлик ҳолатлари, шундан 194 та лицензия олмасдан, 18 та йўл варақасисиз, 2 та спиртли ичимлик истеъмол қилган ҳолда транспорт воситасида йўловчи ташиш ҳолатлари аниқланиб, айбдор шахсларга нисбатан маъмурий чоралар кўрилди.

Шундан сўнг "Ўзавтодарётранс" агентлиги вилоят бўлимида вилоятдаги 82 та йўловчи ва юк ташиш хизматлари-

Бугун республикамизда тадбиркорлик фаолияти аҳоли фаровонлиги ва даромадларини ошириш муаммоларини ҳал этишининг ва шу орқали мамлакат тараққиётига эришишда катта аҳмиётга эга эканлиги амалда қайта-қайта ўз исботини топмоқда. Бунинг учун эса, тадбиркорлик фаолиятига оид қонунлар, Юртбошимизнинг соҳа раънақига оид фармон ва қарорлари, ҳукуматимиз қарорлари мустаҳкам ҳуқуқий асос бўлиб хизмат қилмоқда.

Тақдимнома киритилгач,

тадбиркорларнинг ҳуқуқлари тикланди

Аммо айрим масъул ходим ва мансабдор шахсларнинг масъулиятсизлиги туфайли ҳали-ҳануз тадбиркорлар манфаатига путур етиб, ҳуқуқлари бузилаётган ҳоллар учраб турибди.

Езёнов туман прокуратураси томонидан туман ҳокимлиги, назорат қилувчи органлар фаолиятини мувофиқлаштирувчи Республика кенгашининг туман ҳудудий комиссияси, туман давлат солиқ инспекцияси, туман архитектура ва қурилиш бўлимида Президентимизнинг 2015 йил 15 майдаги "Хусусий мулк, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ишончли ҳимоя қилишни таъминлаш, уларни жадал ривожлантириш йўлидаги тўсиқларни бартараф этиш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони ҳамда тадбиркорлик субъектлари ҳуқуқлари шимом қилишга қаратилган қонун ҳужжатлари ижроси юзасидан ўтказилган текширишда ана шундай ҳолатлар аён бўлди. Масалан, тумандаги "Рашидхон Текстиль" хусусий корхонаси раҳбари А.Юлчиев 2015 йил 26 майда замонавий корхона биносини қуриш учун туман марказидан ер майдони ажратиб беришни сўраб, туман ҳокими номига ариза ёзган. Шундан сўнг маъмур ариза қўриб чиқиш ва ижро этиш учун туман архитектура ва қурилиш бўлимига топширилган. Лекин мурожаат юзасидан тадбиркорга ер ажратиб чоралари кўрилмади, туман марказидан энг узокда жойлашган, ишлаб чиқариш учун қулай шарт-шароит мавжуд бўлмаган, коммуникация тармоқлари тўлиқ етиб борманган Янгиобод ва Янгибўстон қишлоқ фуқаролар йиғини ҳудудидан бўш ерлардан ажратиб бериш таклиф қилингани ҳолда жавоб хати юбориш билангина чекланилган.

Бундан ташқари, мурожаатларни ҳал қилишда қонун талабларининг бузилиши тадбиркорларнинг айнан бир масаладаги такрорий мурожаатларига сабаб бўлган. "Субҳи Тақвият" хусусий кор-

Абдумалик МУРТАЗАЕВ,
Езёнов туман прокурорининг ёрдамчиси

хонаси раҳбари У.Исақовнинг мурожаати ҳам шулар жумласидандир. Унинг 2015 йил 10 июлда туман марказида жойлашган савдо дўконини замон талаблари асосида қайта қуриш учун рўхсат беришни сўраб туман ҳокимига йўллаган аризаси туман архитектура ва қурилиш бўлимига юборилган. Бироқ, мурожаат мазмунан қўриб чиқилмагач, У.Исақов 2015 йилнинг 7 ва 26 август кунлари туман ҳокими номига иккинчи, учинчи аризаларини ёзган. Такрорий мурожаатлар ҳам бўлим томонидан ижобий ҳал қилинмай, тадбиркор манфаатига путур етказилган.

Туман ДСИ масъул ходимлари эса фаолиятини вақтинча тўхтатган яқна тартибдаги тадбиркор Фарход Суяровга солиқ ҳисоблашда қонунни бузишган. Аниқланишича, Ф.Суяров 2015 йилнинг март ойида ўз фаолиятини вақтинча тўхтатган. Лекин унга йилнинг март-ноябрь ойлари учун жами 2 млн. 131 минг 200 сўм солиқ ҳисобланган.

Туман прокуратураси томонидан туман ҳокими, туман ДСИ ҳамда туман архитектура ва қурилиш бўлими бошлиқлари номига қонунбузилиши, унинг келиб чиқиш сабаблари ва бунга имконият яратиб берган шарт-шароитларни бартараф этиш, масъулиятсизликка йўл қўйган ходимларнинг интизомий жавобгарлик масаласини ҳал қилиш тўғрисида тақдимнома киритилди.

Агар ривожланган давлатлар тажрибасига назар ташланса, ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар, кўрсатилган хизматлар ва давлат бюджетига тўланаётган солиқларнинг асосий қисми кичик ва ўрта бизнес ҳиссасига тўғри келишини кўриш мумкин. Шундай экан, тадбиркорлар ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларининг ҳимоя қилиниши уларни янги изланиш ва интилошлар сари ундайди.

Мудира келтирган зарар

Баъзи бировлар қонунга хилоф хатти-ҳаракатлар қилишни узда-буруналик деб ҳисоблашади. Уларнинг қилмишларига эса айримлар кўз юмишади: "Йўлини қилаяптими, шунки ҳисоб". Қингир ишининг қийғи қирқ йилдан кейин ҳам чиқишини, қолаверса, қимнингидир ноқонуний қилмиши жамиятга моддий ва маънавий зарар етказишини ҳамма ҳам инобатга олавермайди.

Урбек АБДУЛЛАЕВ,
Богот туман прокуратураси терговчиси

таълим муассасасида ҳақиқатда ишда бўлмаган 28 нафар педагог ходимлар ва ишчи-хизматчилар иш вақтини ҳисобга олиш табелларини нотўғри тўлғазиб келган. Оқибатда 142 млн. 294 минг сўмлик бюджет маблағлари иш ҳақи, ҳомиладорлик таътили ва мукофот пуллари сифатида тўланиб, талон-торож қилинган.

Бундан ташқари, ходимларни моддий рағбатлантириш махсус фонди маблағлари ҳисобидан 2011 йилда мукофот ва моддий рағбатлантириш пуллари харажатлар сметасида белгиланган маблағлардан 4 млн. 913 минг сўм ортиқча тўланишига сабаб бўлган. 10 млн. 419 минг сўм пул эса қонун талабларига зид равишда тўланганлиги аниқланди. Шунингдек, у 6 турдаги озиқ-овқат маҳсулотларидан 332 минг сўм, 20 турдаги моддий бойликлардан 4 млн. 112 минг сўм қамоматда йўл қўйган. Унинг айби билан ота-оналардан бадал пуллари ундирилишида ҳам қонун талаблари бузилган. Оқибатда, бюджетга 15 млн. 51 минг сўм зарар етказилган. Бу ҳам етмагандек, 2011 йил июль-август ойларида ва ноябрь ойининг 7-санасидан кейин "Ашхобод" маҳаласида жойлашган бинодоги 2 та гуруҳ фаолият кўрсатмаган бўлса-да ундаги тарбияланувчилар номига нотўғри тузилган таомномалар асосида бухгалтерия ҳужжатларига сохта ёзувлар киритилиб, 33 млн. 332 минг сўм бюджет маблағлари талон-торож қилинган.

Умуман, Б.Куранбоева томонидан бюджетнинг 175 млн. 628 минг сўмлик маблағлари ўзлаштириш ва растрата қилиш йўли билан талон-торож қилинганлиги фош этилди.

Нафсини тия олмай, беш бармоғини оғзига тикишга уринган мудира қилмишлари учун қонун олдидан жавоб берди, эл-юрт ичда обрўсидан айрилди. Ўзгалар, айникса, давлат мулкига қўз олайтириш ҳеч қимга яхшилик олиб келмайди. Бунги Бибисорага ўхшаганлар англаб етишлари лозим.

Айримлар мансабни мўмай даромад манбаи деб биладилар. Масъул лавозимини эгаллагач, турли йўллар билан бойлик орттиришга киришадилар. Ваҳоланки, бундай хатти-ҳаракат хато эканлигини бошлари деворга урилгач, аниқроғи, қилмишлари қонун ҳимоячилари томонидан фош этилгач, англаб етишади. Пушаймонлик билдиришади. Ваҳоланки, сўнгги пушаймон — ўзингга душман.

Б.Куранбоева (исм-фамилияси ўзгартирилган) 1988 йилдан буён Богот туманидаги мактабгача таълим муассасаларининг бирида мудира лавозимини ишлаб келган. Таълим-тарбия масканларига, педагог-тарбиячиларга давлатимиз ҳам, халқимиз ҳам ҳурмат кўрсатади. Улар ҳалол, зиёли инсонлар сифатида қадрланади. Биз энг катта бойлигимиз — фарзандларимиз тарбиясини уларга ишониб топшираемиз. Ишончимизни оқлаётган кўпчилик устоз-мураббийлар меҳнатининг самараси келажак ағаларининг илмфан, санъат, спортда эришаётган ютуқларида акс этмоқда. Бунинг учун устозларга ҳар қанча миннатдорчилик билдирсак арзийди, албатта.

Аммо, ана шундай муассаса мутасаддисининг ноқонуний қилмишларини эшитсак, ёқа ушлаймиз, "Болаимизни қимларга ишониб қўйибмиз-а", деган гумонга борамиз. Юқорида номи келтирилган мудиранинг хатти-ҳаракатлари ҳам кўпчилик ота-оналарнинг хафсаласини пир қилгани аниқ.

Масъул бўлишича, мудира 2010-2015 йиллар давомида мактабгача

Адолатпарвар буюк мутафаккир

/Давоми.
Бошланиши 1-бетда/

Юртбошимиз Ислом Каримов истиқлолга эришган дастлабки 1991 йилни "Алишер Навоий йили" деб эълон қилиб, Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллиги нишонланаётган ўша руҳини шод этиш мақсадида мамлакатимиз пойтахти азим Тошкент шаҳрида ул буюк зотнинг номи билан аталувчи миллий боғ ташкил этиб, унда мутафаккир бобомиз ҳайкалини ўрнатиб, халқимизни улкан бунёдкорлик ишларига қорлаганликларидан чуқур маъно мўжасам. Зеро, буюк мутафаккир бобомиз Алишер Навоий ўз асарларида адолатли жамият қуриш учун ҳар бир инсон бунёдкорлик ишлари билан шуғулланиши лозимлиги, шахсининг диний, ахлоқий мукамаллиги, энг аввало, унинг яратувчанлик хислатларида намойён бўлишини алоҳида таъкидлаганлар. Ул зотнинг биз келажақ авлодлар олдидаги буюк хизматларидан бири ҳам шундаки, адолат туйғусини ҳар бир инсон, ҳар қайси халқ ва миллат интилиб яшайдиган олий мезон даражасига кўтардилар ва одамзодни ҳаётда адолатни қарор топтиришга, уни асраб-авайлашга ва ҳар доим адолатпарвар бўлишга қорлаб ўтди.

Таъкидлаш жоизки, Алишер Навоий қарашларида адолат тушунчаси жуда кенг маънога эга бўлиб, у бугун мамлакат ва жамиятга, ҳар бир фуқаро ва мансабдор шахс фаолиятига тааллуқли. Буни Алишер Навоийнинг Хусайн Бойқаро салтанатида Бош вазир вазифасини бажарган даврда адолат тўғрисидаги илгор қарашларини амалга оширганлигида ва унинг қарашлари халқ манфаатлари, орзу-умидлари билан ҳамроҳ бўлганлигида кўриш мумкин. Жумладан, унинг давлат арбоби сифатидаги асосий фаолияти ўша даврда мамлакатда авж олган турли хил ички зиддиятлар тўғрисидаги сўдир бўлаётган қирғинларнинг олдини олиш, меҳнаткаш халқнинг ҳаётини яхшилаш, жамиятдаги илгор кучларни қўллаб-қувватлаш ва адолатли тартиб-интизом ўрнатиш, ҳукмдорларни адолат ва инсофга қақариш, инсонни улуглаш ва қонунийликни қарор топтиришга қаратилган. У Хусайн Бойқарога мурожаат этиб, мамлакатда адолат ўрнатиш учун, энг аввало, инсонпарвар бўлиш ва саройдаги адолатсизликларга барҳам бериш кераклигини, яъни у давлат ва жамият ўз олдига қўйган мақсадларга эришиши учун инсонпарварлик ва адолатни қарор топтириш муҳимлигини уқдирган. Ўзи ҳам давлат арбоби сифатида давлат қурилиши ишларида фаол иштирок этган ва саройда тартиб-интизомга қатъий риоя этиш масалаларига доимий эътибор қаратган. Масалан, "Махбуб ул-қулуб" асарида қонунарга қатъий риоя этиш масаласига алоҳида эътибор қаратиб, қози дунёвий билимлардан баҳардор, кўнгли дин илми билан тўла бўлиши, у икмиозламачилик иллатидан холи

бўлиши, ҳукм чиқариш вақтида таниш ва бегоналарга тенг қарамоғи, қонун йўлидан бир қадам ҳам тоймаслиги — тўғри йўлдан чиқмаслиги керак, дея таъкидлайди. Шунингдек, у ўзининг "Хамса" ва бошқа асарларида адолат ва адолатсизлик ўртасидаги жиддий кураш сабаблари ва оқибатларини таҳлил этиб, баъдий образларнинг ички олами, улар ўртасидаги муносабатлар орқали адолатни ҳимоя қилган ва адолатсизликка қарши ўзининг чексиз нафратини баён этган. Жамиятда юзга келадиган адолатсизликлар кўпинча амалдорларнинг фаолияти билан боғлиқлигини, халқ эса ҳамма вақт адолат тарафдори бўлиб келганлигини, адолатсизликнинг марказида эса, мансабдор шахсларнинг дунёқарашидagi чалқашликлар, дини исломнинг илоҳий талабларини билмаслик ёки уларга риоя этмаслик, айшу ишратга берилиш ҳолатлари ётишни кўрсатиб, мансабпарастлик иллатига чалинган шахс виждон, диёнат, адолат деган муқаддас тушунчаларни унутиб, тозу тахтга интилиши ва бу борада ҳар қандай жирканчликлардан ҳам қайтмаслиги, охир-оқибатда эса давлатчилик тизимига катта зарба етказишини уқдириб ўтган.

У адолатсизлик билан қўлга киритилган тозу тахтнинг умри боқий бўлмаслигини таъкидлаб, шохларни ва шахзодаларни адолатга, қонунчиликка риоя этишга қақариб, уларни "Темир тузуклари" ва "Зафарнома"ларни ўқиб-ўрганишга даъват этган ва ижтимоий фаолиятда адолатни билимсиз тасаввур қилиш мумкин эмаслигини, яъни бу нурси қийин вазибаларни ҳал қилиш ва давлатни бошқаришда ниҳоятда муҳим эканлигини таъкидлаган. Айниқса, давлат ишларини бошқаришда адолатсизлик ва билимсизлик билан берилган ҳукм-фармонлар фуқарога таъсир ўтказмайди ва кўзланган натижага эришиб бўлмайди, деб ҳисоблаган.

Шуниси эътиборга сазоворки, Навоий қарашларида адолатлиги эркин меҳнат қилиш гоғли ҳам муҳим ўрин эгаллаган. У меҳнат қилиш ҳар бир кишининг инсоний бурчи эканлиги, балоғат ёшига етган ҳар бир инсон мансаби ва келиб чиқшидан қатъи назар меҳнат қилмоғи зарурлиги тўғрисидаги қарашларини "Фарҳод ва Ширин" дostonидаги Фарҳод образи орқали ифодалаб, меҳнатнинг ҳамма учун тенглиги гоғсини илгари сурган. Яъни шахзода, аслодалардан келиб чиққан Фарҳод тинмай меҳнат қилган, илм, ҳунар ўрганган ва ўз ҳунарларини инсонларга бағишлаган. Фарҳод адолатпарвар, юксак билим ва эътиқодга эга бўлган олижаноб инсон сифатида Навоий тасаввуридagi комил инсон образидир. Унинг ёшлигидан илмга ҳавас қўйгани, Суқротдан дунё сирларини ўргангани, илму ҳунарнинг аксариятини эгаллаб олгани, халққа, инсонларга меҳри катта эканлиги инобатга олганда, у бизнинг бугунги шижоатли ва сергайрат ёшларимиз учун ҳам юксак намуна, чинакам комил инсон образи бўлиб ҳисобланади.

Холмурод ИСАНОВ,
Ўзбекистон Республикаси
Халқ таълими аълочиси,
юридик фанлар номзоди

Энг муҳими, Алишер Навоий адолатпарварлик гоғларига умрининг охиригача содиқ қолди. Халқ турмушини яхшилаш ва ободончилик ишларига бошқош бўлгани ҳолда ўз мабғалари ҳисобидан работлар ва кўприклар, хонақоҳлар ва масжидлар, шифохоналар, мадрасалар ва ҳаммомлар қурдириб, муҳтожларга хайр-эхсонлар улашиб, олимлар, шоирлар ва мусаввирларга ҳомийлик қилди. У фақат вазирлик вазибалари билан эмас, балки яратувчанлик, яъни адолатли эркин меҳнат фаолияти билан ҳам шуғулланган. Бу тўғрида у ўзининг "Вақфия" асарида батафсил баён қилган. Шунингдек, Алишер Навоийнинг бунёдкорлик фаолияти тўғрисида Захириддин Муҳаммад Бобурнинг "Бобурнома", Фиёсиддин Хондамирнинг "Хулосат ул-ахбор", "Ҳабиб ус-сияр", Зайниддин Восифийнинг "Бадоеъ ул-вақоъ", Муҳаммад Хайдарнинг "Тарихи Рашидий" асарларида ҳам қимматли маълумотларни учратиш мумкин.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, Алишер Навоийнинг адолатли жамият қуриш ҳақидаги гоғлари бугунги кунда ҳам ўз аҳамиятини йўқотмасдан демократик ҳуқуқий давлат ва фуқаролик жамиятини барпо этиш йўлидан бораётган мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш ишларига дастуриамал бўлиб келмоқда. Мамлакатимиз Президентини Ислом Каримов ўзининг қатор асарларида амалга оширилмаган демократик ислохотларнинг асосий тамойилларидан бири бу жамиятда ижтимоий адолатни қарор топдириш эканлигини айтиб: "Бу жамиятда халқ ҳукмдорларга эмас, ҳукмдорлар халққа хизмат қилиши — асосий қоиди. Биз ана шу тамойил ва йўл-йўриқларни ҳаётимизнинг мазмун-мундарижасига айлантириш учун интиляпмиз. Энг муҳим гап шунки, бошланган барча ислохотларимизнинг пировард мақсади битта — адолатли жамият барпо этиш. "Адолат" сўзи минг йиллар давомида инсонга ҳамроҳ бўлиб келган. Асрлар давомида кишилар адолат учун курашган, мислсиз қурбонлар берган. Адолат ҳақида жуда чиройли гапириш мумкин. Адолат ҳақида жуда узоқ гапириш мумкин. Аммо, гап чиройли ва узоқ гапиришда эмас, балки ҳаётда адолатни ўрнат олишда. Айниқса, раҳбар адолатли, элу юртга етакчилик қилишдек оғир масъулиятни бўйнига олган одамнинг адолати бугунги кунда беқийёс аҳамиятга эга...", дея таъкидлаган.

Хулоса қилиб айтганда, улуг шоир ва буюк мутафаккир Алишер Навоийнинг адолат тўғрисидаги гоғлари жамиятда тинчлик-осойишталикни таъминлаш, ижтимоий ҳимоя, таълим-тарбия, илм-маърифат ишларини амалга ошириш ва инсон ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилишга хизмат қилмоқда.

Файзли маскан

Мустақиллик шарофати билан юртимиз шаҳару қишлоқлари, маҳаллалар ўзгача чирой ва жозиба касб этиб бормоқда. Мамлакатимизнинг барча ҳудудларида кенг ва раvon кўчалар, маҳобатли бинолар, маънавият ва маърифат қошоналари, шунингдек, сўлим хиёбонлар, истироҳат боғлари барпо этилаёпти. Уларнинг таровати ҳар биримизга фахру ифтихор бағишлamoқда. Четдан келган меҳмонларга эса ҳавас ва ҳайрат уйғотади.

Тошкент шаҳрининг марказида жойлашган Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий боғи бугун ўзининг чиройи ва таъриф буюрувчиларга яратилган шароитлари билан ажралиб туради. Айниқса, бу ерда қад рoсталган буюк мутафаккир бобомиз ҳайкали ушбу муээзам масканга алоҳида файз ва кўрк бағишлаб турибди.

Мажмуадаги мовий гумбаз ички қисмига буюк шоирнинг: "Олам аҳли, билингизми, иш эмас душманлиги, Ер ўлунг бир-бирингизгаки, эрур ёрлиг иш", деган мисралари бир неча тилларда битилган. Яъни одамлар ўртасида тинчлик ва осойишталик ҳукм суриши учун улар душманлик йўлидан воз кечиши даркор, душманлик иш эмас, бунинг ўрнига улар бир-бирига дуст тутиниши лoзим, чунки дустлик ҳақиқий иш ҳисобланади мазмун ифодаланган ушбу сатрларда. Бу ҳикमतлар бугунги кунда ҳам ўз аҳамиятини йўқотгани йўқ.

Навқирон авлод маънавиятини юксалтириш, она тилимизни кўз қорачиғидек асраб-авайлаш, унга ҳурмат билан муносабатда бўлишда Алишер Навоий асарларининг беқийёс ўрни бор. Яъни улуг бoбoкoлoнимизнинг маънавий меросида таранмув этилган инсонпарварлик, адолат, юрт равнақи, халқлар ўртасидаги дустлик, ўзаро ҳамжихатлик, баргикенглик, саховат, меҳр-мурувват, ота-онага ҳурмат-эҳтиром кўрсатиш, ёшларни ҳар жиҳатдан қомил инсон этиб воёга етказишдек ҳаётбахш гоғлар ўзининг ёрқин ифодасини топган. Шу боисдан ҳам мамлакатимизда буюк мутафаккирнинг асарлари чуқур ўрганилиб, халқимиз орасида кенг тарғиб этилаёпти.

Миллий боғда халқ сайиллари, турли оммавий томошалар, маданий-маърифий кечалар, ёзувчи ва шоирлар, санъаткорлар билан адабий учрашувлар ўтказиш яхши аънамага айланган. Табиийки, уларнинг аксариятида Алишер Навоий ҳазратларининг ижодий меросига мурожаат қилиниб, ёшларга кенг тушунчалар бериллади.

Шу ўринда айтиш лoзимки, Вазирлар Маҳкамасининг "2011 — 2015 йилларда маданият ва истироҳат боғларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ва уларнинг фаолиятини янада тақомиллаштириш чора-тадбирлари дастурини тасдиқлаш тўғрисида"ги Қарорига кўра, ушбу масканда юртдошларимиз учун янада кенг қулайликлар яратилди.

Ун минг квадрат метр майдондаги яшил майсазор кўзни қувнатади. Богдаги кўп йиллик дарaxтлар ўрнига арча, эман, терак, каштан, қарагай сингари манзарали ниҳоллар экилиб, суғориш тармоқлари кенгайтирилди. Истироҳат боғининг файзига кўрк қўшиб турган қўл тозаланди. У ердаги сувнинг тозаллигини таъминлаш мақсадида ҳавзага махсус мосламалар ўрнатилди. Натижада аҳолига хизмат кўрсатиш сифати ҳам ошди.

Бугун ана шундай улуг зот номи билан аталувчи Ўзбекистон Миллий боғи барча юртдошларимизнинг севилиб масканига айланган. Зеро, бу манзил мамлакатимиз тинчлиги ва осойишталиги, халқимиз фаровон турмуши, шунингдек, аждодларимизга бўлган юксак ҳурмат ва эҳтиром рамзи сифатида ҳам алоҳида аҳамиятга эга.

Эзгу мақсадлар сари

/Давоми.
Бошланиши 1-бетда/

Бу борадаги қонунлар ижроси юзасидан ўтказилган 1200 дан ортиқ тadbирлар натижасига кўра, 7 мингга яқин прокурор назорати ҳужжатлари қўлланилди, 6 минг нафардан ортиқ шахснинг бузилган ҳуқуқлари тикланди. Ноконуний деб топилган 1346 та ҳуқуқий ҳужжатга нисбатан протест келтирилиб, қонунбузилиши ҳолатларини бартараф этиш юзасидан мансабдор шахсларга 1235 та тақдирнома киритилди. 5300 нафар шахс интизомий, маъмурий ва моддий жавобгарликка тортилди. Судларга 121 млрд. сўмлик зарарни ундириш юзасидан 1700 тадан ортиқ даъво аризаси киритилди.

Жиддий қонунбузилиши ҳолатлари юзасидан 470 та жиноят иши кўзгатилиб, терговда 10,9 млрд. сўмлик зарарнинг айбдор шахслардан ундирилиши таъминланди.

Яқунланган йилда Қорақалпоғистон Республикаси прокуратурасига ҳисомий ва юридик шахслардан 11 мингдан ортиқ мурожаат келиб тушган бўлса, уларнинг асосий қисми прокуратура органлари томонидан ҳал қилиниб, тегишлилиги бўйича тушунтиришлар берилди.

Албатта, инсон ҳақ-ҳуқуқлари ва манфаатлари ҳимояси тўғрисида сўз борганида, энг аввало, Усб келасётган ёш авлод таълим-тарбияси, уларнинг ижтимоий ҳимоясига тўхталиб ўтиш ўринли бўлади. Ҳозирги кунда Қорақалпоғистон Республикаси аҳолисининг 35 фоизини воёга етмаганлар ташкил этади. Республика прокуратураси органлари томонидан воёга етмаганларнинг ҳуқуқлари ҳамда қонуний манфаатлари ҳимоясини таъминлаш, улар ўртасида назоратсизлик, ҳуқуқбузарлик ва жиноятчиликнинг олдини олиш ва профилактика қилиш борасида муайян ишлар амалга оширилди.

Соҳадаги қонунлар ижроси устидан назоратни ташкил этиш тadbирлари натижасида 800 га яқин прокурор назорати ҳужжатлари қўлланилди. Етказилган 321 млн. сўмлик зарар ихтиёрий равишда қопланди, воёга етмаганларнинг қонуний манфаатларини кўзлаб, судларга 27 та ариза киритилиб, 138 нафар воёга етмаганларнинг бузилган ҳуқуқлари тикланди. Жиддий қонунбузилиши ҳолатлари юзасидан 40 та жиноят иши кўзгатилиди.

Қорақалпоғистон Республикаси прокуратураси ташаббуси билан тегишли ва заррлик, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи ва давлат бошқаруви органлари билан келишилган ҳолда, барча туман ва шаҳарлардаги давомат кўрсаткичи паст бўлган академик лицей ва касб-хунар коллежлари, шунингдек, соғлиқни сақлаш муассасалари ҳамда ўзини ўзи бошқариш органларида жиноятчилик ва ҳуқуқбузарликнинг олдини

олиш масалаларида кенг жамоатчилик билан учрашувлар ташкил этилди. Мазкур учрашувларда 66 мингдан ортиқ фуқаро иштирок этди. Бу каби тadbирлар бесамар кетмади. Жорий йил якунига келиб жиноятчилик, ўз жонига қасд қилиш, эрта турмуш куриш ҳолатлари камайишига эришилди.

Ўқувчилар, айниқса, коллеж ўқувчилари даволатини таъминлаш мақсадида прокуратура органлари томонидан Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ҳамда туман-шаҳар ҳокимликлари ҳузуридаги воёга етмаганлар ишлари бўйича комиссиялар ва бошқа қатор мутасадди ташкилотлар билан ҳамкорликда давомат кўрсаткичи паст бўлган академик лицей ва коллежларда ўқувчиларнинг ота-оналари иштирокида "Ота-оналар мажлиси"лари ўтказилиб, уларга Ўзбекистон Республикасининг "Таълим тўғрисида"ги Қонуни ва Қадрлар тайёрлаш миллий дастури ва ота-оналарнинг қонуний масъулияти ҳақида атрофлича тушунчалар берилди.

Мунтазам равишда олиб борилган назорат тadbирлари натижасига кўра, ўтган йили 22 млрд 229 нафар коллеж битирувчисининг бандлиги таъминланишига эришилди. Бундан ташқари, тadbиркорлик билан шугулланиш иштиёқи кучли бўлган 377 нафар битирувчига 2,8 миллиард сўмлик кредит маблағлари ажратилди.

Воёга етмаганларнинг ижтимоий ҳимояси тўғрисидаги қонунлар ижроси ҳам Республика прокуратура органларининг эътиборида бўлди. Бу йўналишда йил давомида қатор ишлар амалга оширилиб, аниқланган қонунбузилиши ҳолатларини тегишли прокурор назорати ҳужжатларини қўллаш орқали бартараф этиш чоралари кўрилди. Мисол учун, академик лицей ва касб-хунар коллежларида тахсил олаётган етим ва ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган болаларни моддий жиҳатдан таъминлаш учун бюджет томонидан жорий

йилда жами 2 млрд. 871 млн. сўмдан ортиқ маблағ ажратилиб, бу маблағлар тўлиқ ўзлаштирилди. Лекин текширишларда Тўртқўл Индустрал педагогика ва Тўртқўл саноат транспорт касб-хунар коллежлари масъул шахслари томонидан 5 нафар етим ва ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган болага ўтган йилнинг январь ойидан май ойига қадар стипендия ҳамда озиқ-овқат учун ажратилган пул маблағлари асосиз равишда тўланмасдан, кечиктирилгани аниқланиб, мансабдор шахсларнинг жавобгарлик масаласи ҳал қилинди. Етим ва ота-она қаровисиз қолган болаларнинг ижтимоий ҳимоясини таъминлаш масаласига ҳам катта эътибор қаратилиб, Хўжайли туманидаги "Меҳрибонлик уйи" тарбияланувчиларига замонавий компьютер, кийим-кечақлар, турли хил адабий-бадий китоблар янги йил байрами арафасида топширилди. Шу билан бирга, 305 млн. сўмлик иккита замонавий иситиш қозонхонаси ўрнатилди, қиймати 182 млн. сўмлик футбол майдончаси, 357,9 млн. сўмлик ёпиқ турдаги бассейн таъмири эса якунига етмоқда.

"Кексаларни эъзозлаш йили" Давлат дастурида белгиланган вазифаларни бажариш бўйича ҳам ижобий ишлар амалга оширилди. Ҳозир Қорақалпоғистон Республикасида 133 минг 842 нафар кекса авлод вакиллари истиқомат қилмоқда. Уларга биринчи даражали тўловлар ҳисобланган иш ҳақи, пенсия, нафақаларни тўлаш бўйича катъий прокурор назорати ўрнатилди ва уларнинг ўз вақтида тўланиши таъминланди. Бу борада аниқланган қонунбузилиши ҳолатлари бўйича прокуратура томонидан 28 та тақдирнома 55 та жиноят иши кўзгатилиб, 436 нафар фуқаронинг бузилган ҳуқуқлари тикланди.

Кўп қиррали иқтисодиётимиз негизи ҳисобланган тadbиркорликни қўллаб-қувватлаш, соҳада қонунийликни таъминлаш юзасидан назорат олиб бориш ҳар доим прокуратура органларининг диққат марказида турган масалалардан бири бўлиб келмоқда. Шу боисдан мавжуд муаммоларни ҳал этиш мақсадида тadbиркорлар билан учрашувлар ўтказиб келинмоқда. Учрашувларда маҳаллий ҳокимият, давлат ва назорат органлари ҳамда бошқа идораларнинг мутасадди вакиллари иштирок этиб, тadbиркорларнинг муаммолари қисқа муддатларда ҳал этилиши таъминланапти. Жумладан, тadbиркорлардан 81 нафарига ер майдони ажратишда, 32 нафарига 2 млрд. 900 млн. сўмдан ортиқ кредит ажратилишида, 56 нафарига 1 млрд. сўмдан ортиқ ҳақларини ундириб беришда кўмаклашилган бўлса, 1122 нафарига ҳуқуқий маслаҳатлар берилиб, 530 нафарининг ҳуқуқлари тикланди. Шу билан бир қаторда, турли сабабларга кўра фаолият кўрсатмасдан турган 253 та тadbиркорлик субъектининг фаолияти қайта тикланиб, йўқолиб қолган 502 иш ўрни қайта ташкил этилди. Жумладан, "Кўнғирот ун заводи" ҳиссадорлик жамияти ва 23 та фермер хўжаликлари ўртасидаги маҳсулот етказиб бериш бўйича тузилган шартнома шартлари бажарилмаётганлиги сабаблари ўрганилган, фермер хўжаликлари манфаатларини кўзлаб ҳолда 138 млн. сўмдан ортиқ пул маблағларини "Кўнғирот ун заводи" ҳиссадорлик жамиятидан ундириш бўйича судга даъво аризалари киритилди.

Тadbиркорлик фаолиятига асосиз аралашиб, турли тўсиқлар яратётган маҳаллий ҳокимият ва давлат назорат идораларининг 193 та ҳуқуқий ҳужжати нисбатан протестлар келтирилиб, қонунбузилиши ҳолатларини бартараф этиш юзасидан 31 та тақдирнома киритилди. Судларга 51 нафар тadbиркорлик соҳаси вакиллари манфаатларини кўзлаб ҳолда 668 миллион сўмдан ортиқ иш ҳақини ундириш бўйича аризалар киритилди. Жиддий қонунбузилиши ҳолатлари юзасидан эса 8 та жиноят иши кўзгатилиди.

Давлатимиз Конституциясида қонунийлик ва ҳуқуқ-тартиботни сақлашда, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилишда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларга жамоат ташкилотлари ва фуқароларнинг яқиндан ёрдам кўрсатишлари мумкинлигини белгилаб қўйилган. Шу билан бирга, Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорининг ўтган йилнинг 26 октябридаги "Қонун устуворлигини таъминлаш ва қонунийликни мустаҳкамлаш ҳамда жамиятда ҳуқуқий маданиятни юксалтиришда фаол иштирок этган фуқаролар ва юридик шахсларни рағбатлантириш тўғрисида"ги буйруғи асосида Қорақалпоғистон Республикаси прокуратураси томонидан фуқаролик позицияси ва мажбуриятлари доирасида иш тутган фуқароларимиз Нукус шаҳридан С.Ерекеева, А.Жуманиязов ва Амударё туманидан Б.Хидировларга миннатдорчилик эълон қилиниб, рағбатлантирилди.

Ушбу йилда ҳам прокуратура-органлари томонидан давлатимизда қонун устуворлигини таъминлаш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш бўйича қатор тadbирларнинг амалга оширилиши белгиланган. Жумладан, жорий йилнинг "Соғлом она ва бола йили" деб эълон қилиниши муносабати билан аҳолининг мазкур қатламини ижтимоий ҳимоя қилиш, янги иш ўринларини яратиш, тadbиркорликни қўллаб-қувватлаш, ушбу мақсадларга ажратилган бюджет маблағларининг мақсадли сарфланиши устидан назоратни янада кучайтириш, жиноятчиликка қарши кураш, ҳуқуқбузарликнинг олдини олиш, аҳоли ўртасида тарғибот тadbирларини янада кучайтириш каби қатор масалалар режалаштирилган.

Хулоса қилиб айтганда, бизнинг асосий мақсадимиз тараққиётнинг ўзимизга хос ва мос йўлидан оғишмай халқ манфаати ҳамма нарсадан устун бўлган ҳуқуқий давлат куришдир. "Соғлом она ва бола йили"да ҳам ўтган йилларда амалга оширилган эзгу ишларимизни изчиллик билан давом эттирсак, нуруний отахон ва онахонларимизнинг дуоларини олсак, кўзлаган мақсадларимизга албатта, эришамиз. Президентимиз ўз маърузаларида таъкидлаганларидай: "Соғлом оила вужудга келиши учун, энг аввало, жамият ва давлат қайғурши, шунга замин яратиб бериши лозим. Шундагина мустаҳкам оила дунёга келади. Оила соғлом бўлса, жамият соғлом, мамлакат қудратли, юрт тинч-оқшошга бўлади". Шундай экан Юртбошимизнинг ушбу сўзларини ёдда тутган ҳолда, жорий йилда олдимизга қўйилган ҳар қандай мақсад ва вазифаларни бажаришда, давлатимиз қудрати, юксалиши ва жамиятимизда қонун устуворлигини таъминлаш йўлида оғишмай меҳнат қилверамиз.

Ер ҳайдасанг куз ҳайда...

Юртимизда аграр соҳа муҳим тармоқ саналиб, ҳар бир ҳудуднинг тупроқ ва иқлим шароитларидан келиб чиққан ҳолда кузги-қишки агротехник тадбирлар ўтказиш талаб этилади. Бу агротехник тадбирларда энг асосийси ерларни бузган шудгорлашни ўз муддатида ва сифатли ўтказиш билан келгуси йилги экинлардан мўл ва сифатли ҳосил етиштиришга замин яратишдир.

Шу маънода, прокуратура органлари томонидан Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2015 йил 20 октябрдаги "2016 йил ҳосили учун шудгорлаш ишларини ташкил этиш ва ўтказишнинг комплекс чоралари тўғрисида"ги Қарори ижросини таъминлаш мақсадида бир қатор ишлар амалга оширилди. Жойларда штаб ҳамда ишчи гуруҳлар тузилиб, улар томонидан шудгорнинг сифатли ўтказиши, ўрнатилган агротехника қоидалари ҳамда мазкур қарорда белгиланган муддат ва ҳажмларга риоя этилиши, шунингдек ҳисоботлар бузилишининг олдини олиш юзасидан кундалик ва тизимли назорат олиб борилди. Қонунбузилишга йўл қўйган шахсларга нисбатан қонуний чоралар кўрилди.

Ўтказилган назорат тадбирларида ушбу қарор талаблари ижросига тегишли мутасадди мансабдор шахслар томонидан етарли эътибор қаратилмаганлиги аниқланди. Ана шу эътиборсизлик оқибатида Сирдарё вилоятида 24,064 гектар, Фарғонада 13,160 гектар, Наманганда 8,278 гектар, Тошкентда 7,134 гектар, Андижонда 5,081 гектар, Навоийда 172 гектар ва Қорақалпоғистон Республикасида 7,957 гектар ер майдонидида шудгорлаш ишлари муддатида амалга оширилмаган.

Хусусан, шудгорланмиш лозим бўлган ер майдонларини муддатида шудгорлаш чо-

раларини кўрмаганлиги учун Сардоба, Боёвут, Бўка, Куйичирчиқ, Бекобод, Термиз, Денов, Сарюсийё, Олтинсой, Шўрчи, Шеробод, Узун, Жарқўрғон, Музработ, Фузур, Қизириқ ва Қамашни туман ҳокимлари маъмурий жавобгарликка тортилди.

Назорат тадбирларида ушбу қарор ижросига масъул бўлган вилоят ҳокимликлари ва бошқа мутасадди идора мансабдор шахсларининг совуққонлиги сабабли мазкур муҳим агротехник жараёнга тайёргарлик кўриш ва уни ушқоқлик билан ташкиллаштиришда сусташликка, айрим ҳолларда эса бепарволикка йўл қўйилганлиги оқибатида баъзи ҳудудларда шудгорлашда иштирок этадиган техника воситалари учун эҳтиёт қисмлар захираси яратилмаган. Натижада шудгорлаш ишларига носоз ҳайдов тракторлари жалб этилган.

Бундай ҳолатлар асосан Қашқадарё, Фарғона, Бухоро, Наманган, Сурхондарё, Тошкент, Жиззах, Андижон ва Сирдарё вилоятлари ҳамда Қорақалпоғистон Республикаси ҳиссасига тўри келмоқда.

Масалан, Қумқўрғон туманидаги "Машина трактор парки" АЖ раҳбари Э.Шердонақулов ва "Агротехсервис" МТП МЧЖ раҳбари Ю.Умбаровлар носоз ҳолатдаги ҳайдов тракторларини соғалташ сансалорликка йўл қўйганликлари учун маъмурий жавобгарликка тортилди.

Бундан ташқари, ҳокимлик ва мутасадди идоралар мансабдор шахсларининг ўз ишга масъулият билан ёндашмаганлиги туфайли 2 минг 383 гектар майдон сифатсиз шудгор қилинганлиги аниқланди, ушбу майдонларни қайта шудгорлаш оқибатида етказилган 22,1 млн. сўмдан ортқ зарар айбдор шахслардан ихтиёрий ундирилди.

Мисол учун, Косонсой туманидаги "Қуқумбой оқ олтин" фермер ҳўжалигида 6 гектар, "Бомраҳа юлдузи" фермер ҳўжалигида 4 гектар, Пахтабод туманидаги "Мамадали" фермер ҳўжалигида 3 гектар, Хатирчи туманидаги "Мисхоломо" фермер ҳўжалигида 1 гектар ер майдони белгиланган меъёр ва тавсияларга риоя қилинмасдан сифатсиз ҳайдалганлиги аниқланиб, ушбу майдонларнинг қайта шудгор қилиниши ҳамда етказилган зарарларни айбдор шахслардан ундирилиши таъминланди.

Шунингдек, айрим вилоятларда масъул шахслар томонидан кўзбўямачиликка йўл қўйилиб, жами 14 минг 528 гектар шудгорланмаган майдонлар ҳисоботларга қўшиб

ёзилганлиги назорат тадбирларида аниқланди. Мазкур қонунбузилишларга нисбатан ҳам тегишли прокурор назорати ҳужжатлари қўлланилди.

Масалан, Чортоқ "Машина трактор парки" АЖ бошқаруви раиси Т.Маллабаев 661 гектар шудгор қилинмаган майдонларни ҳисоботга қўшиб ёзганлиги учун маъмурий жавобгарликка тортилди.

Маълумки, ишдаги унумдорликни ошириш учун ишловчи ходимнинг моддий томондан таъминланганлиги, яъни ойлик маошлари ўз вақтида берилиши муҳим аҳамият касб этади. Бироқ, бу борарда шудгорлаш ишларига жалб этилган шахсларга келарли шарт-шароит яратилиши ва уларга иш ҳақлари тўланишига ҳам масъулиятсизлик билан қаралиб, қонунбузилишларга йўл қўйилган.

Иш ҳақи учун ажратилган маблағларнинг 268,1 млн. сўми, шундан Наманган вилоятида 191,5 млн. сўм, Навоий вилоятида 66,5 млн. сўм ва Андижон вилоятида 10,1 млн. сўм ишчи ва механизаторларга ўз вақтида берилмаганлиги аниқланиб, прокуратура

Улғубек АХУНОВ,
Бош прокуратура бошқарма
бошлиғи ўринбосари

органлари аралашуви билан тўлиқ тўлаб берилиши таъминланди. Жумладан, прокуратура органларининг амалий ёрдами билан Чуст туманидаги "Агротехсервис" МЧЖ томонидан механизаторларга 7,8 млн. сўм ва туман "Машина трактор парки" АЖдан 4,6 млн. сўм иш ҳақлари тўлаб берилди.

Ўтказилган назорат тадбирлари натижасига кўра аниқланган қонунбузилиши ҳолатларини бартараф этиш тўғрисида тегишли идораларга 114 та тақдирнома киритилди. Жойлардаги ушбу ишларга масъул бўлган мансабдор шахслар қонунбузарликка йўл қўймаслик ҳусусида расман оголантирилди. Сансалорликка йўл қўйган 682 нафар шахс интизомий, маъмурий ва моддий жавобгарликка тортилди. Келтирилган 22,2 млн. сўм зарар айбдорлардан ихтиёрий ундирилди.

Хулоса қиладиган бўлсак, доно халқимизда "Ер ҳайдасанг куз ҳайда, куз ҳайдамсанг юз ҳайда", деган ҳикмати гап бор. Шу иборатга амал қилган фермерлар ушбу йилда ҳам ҳар бир экиндан мўл-кўл ҳирмон кўтаришади. Албатта, асл деҳқоннинг ризиқи ердан, насибаси меҳнатдан. Аниқ мақсадни кўзлаган улкан режалар меҳнаткаш инсонларни доимо эзгулик манзили сари етаклайди. Давлатимиз томонидан олиб борилаётган ислохотларни ўз қарамоғидаги ерларидида давом эттираётган, захматкаш, ерни қадрлайдиган фермерларнинг дастурхони доимо тўкин-сочин бўлаверади.

Эътиборсизлик оқибати

Шаҳар прокуратураси томонидан Одам савдосига қарши курашиш бўйича шаҳар идоралараро комиссиясининг фаолияти ўрганилди. Аввало, комиссия доимий ишчи гуруҳига зарур иш шароитлари яратилмаган кўзга ташланди. Шаҳар ҳокимлигидаги масъул котиб ва ишчи гуруҳи учун ажратилган хона тўқис жиҳозланмаган. Рўйхатга олиш китоби, йиғма жилдлар юритилмаган. Масъул котиб ва ишчи гуруҳи ҳатто тегишли қонун ва қонуности ҳужжатлари ҳамда уларга киритилган қўшимча ва ўзгартиришлар, ахборотлар, ҳисоботлар, хорижга узоқ муддат чиқиб кетганларнинг маълумот базасини юритиш ҳамда таҳлил қилиб бориш учун зарур бўлган компьютер билан ҳам таъминланмаган.

Комиссия масъул котиби бошчилигида ҳафтада бир марта доимий ишчи гуруҳининг йиғилишлари ўтказилмаган. Одам савдосига қарши курашувчи мутасадди идораларнинг фаолиятларини таҳлил қилиш, қўйслаш ва шу асосда ҳамкорликда ишларнинг самардорлигини ошириш чора-тадбирлари белгилаб берилмаган. Шаҳар ИИБ, тиббиёт бирлашмаси, "Камолот" ЕИХ, Хотин-қизлар кўмитаси, "Маҳалла" хайрия жамоат фонди, "Бандликка кўмаклашиш маркази"нинг фаолиятлари ҳар ойда солиштириб борилмаган, амалга ошираётган ишларининг ҳисоботлари ва уларни тасдиқловчи ҳужжатлар олинмаган, одам савдосидан жабрланган ва депортация қилинганларнинг рўйхати юритилмаган.

Оилаларида суҳбатлар ўтказиб, хорижда юрганларни қайтариш, узоқ муддат хорижда бўлиб қайтиб келган фуқароларни тиббий кўриқдан ўтказиш, бандлигини таъминлаш бораси-

да муайян ишлар амалга оширилгани билан бир қаторда айрим қонунбузилиши ҳолатларига ҳам йўл қўйилган.

Хусусан, тартиб-қоидаларга мувофиқ яшаш манзилига қайтган ёки одам савдосидан жабрланган фуқаролар тўғрисидаги кунлик маълумотлар ҳудудий профилактика инспекторлари томонидан тўпланиши, умумлаштирилиши ва ушбу ҳудуддаги даволаш муассасасига тақдим этилиши лозим. Бироқ, масъуллар томонидан ушбу талабга тўлиқ риоя қилинмаган, маълумотлар тўпланиб, тақдим этилмаган.

Тиббиёт бирлашмаси билан ИИБ ўртасида маълумот алмашиш асосида тиббиёт ёрдам кўрсатиш борасида етарли ҳамкорлик ўрнатилмагани оқибатида ўтган йил мўъайнада хорижий давлатларда узоқ муддат бўлиб қайтиб келганларнинг аксарияти тиббий кўриқдан ўтказилмаган.

Таъкидлаш жоизки, одам савдосига қарши курашишда шаҳар тиббиёт бирлашмаси томонидан тарғибот ишлари

бирмунча олиб борилган. Жойларда давра суҳбатлари, семинарлар, савол-жавоблар ўтказилиб, эслатма ва буклетлар тарқатилган. Бироқ оммавий ахборот воситалари имкониятларидан етарли фойдаланилмаган. Шаҳардаги 3 ва 7-оилавий поликлиникаларда эса тарғибот-ташвиқот ишлари ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Ҳатто оммавий ахборот воситаларида биронта ҳам чиқиш қилинмаган.

Бандликка кўмаклашиш ва аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш маркази ҳамда ИИБ, Хотин-қизлар кўмитаси, "Маҳалла" хайрия жамоат фонди, "Камолот" ЕИХнинг ўзaro ҳамкорлиги йўлга қўйилмаган. ИИБдан одам савдосидан жабрланганлар ва депортация қилинганларнинг рўйхатлари тузилмаган. Уларнинг бандлигини таъминлаш ишлари асосдада қолган. Марказнинг маҳаллаларга бириктирилган ҳудуд нозирлари ИИБлардан олинган рўйхатлар асосида хориждан қайтиб келганларнинг ҳар бири билан суҳбат ўтказишдан иборат хизмат вазифаларини адо этишмаган. Оқибатда ўтган йил октябрь, ноябрь, декабрь ойларида яшаш манзилига қайтиб келган шахсларнинг бир неча нафари иш билан таъминланган, холос. Қолганларини иш билан таъминлаш чоралари кўрилмагани туфайли ҳудудда ижтимоий фойдаланиш меҳнат билан банд бўлмаган сони бирмунча ошган.

Шаҳар бандликка кўмаклашиш мар-

Бобир ЙЎЛДАШЕВ,
Фарғона шаҳар прокурорининг ёрдамчиси

кази томонидан Одам савдосига қарши курашиш бўйича Республика, вилоят ва шаҳар идоралараро комиссияларнинг қарорлари олинмаган, уларни ижро этиш чора-тадбирлари белгиланмаган, ҳар чоракда ахборот тақдим этиб берилмаган. Одам савдосига қарши курашиш бўйича олиб борилган ишлар таҳлил қилинмаган, маълумот тузилмаган. Ҳудуд аҳолиси бандлигини таъминлашда ҳам камчиликлари йўл қўйилган. Ачиқарлиси, ўтказилган бўл иш ўринлари ярмаркалари ҳақида хориждан қайтиб келган фуқароларга етарли хабар берилмаган. Шаҳарда фаолият кўрсатаётган корхона ва ташкилотларнинг имкониятларидан фойдаланган ҳолда меҳнат мигрантларини ишга жойлаштириш чоралари кўрилмаган.

Шунингдек, шаҳар хотин-қизлар кўмитаси, "Камолот" ЕИХ, "Маҳалла" хайрия жамоат фонднинг одам савдосига қарши курашиш борасидаги фаолиятлари ҳам юқоридаги каби камчилик ва нуқсонлар аниқланди.

Одам савдосига қарши курашиш бўйича шаҳар идоралараро комиссияси фаолиятини талаб даражасида самарали ташкил этиш бўйича шаҳар прокуратураси томонидан тегишли чоралар кўрилди.

Демократик ислохотларнинг муҳим босқичи

Мамлакатимизда ҳаётга изчил татбиқ этиб келинаётган тараққиётнинг "Ўзбек модели" ислохотларнинг босқичма-босқич, яъни тадрижий-эволюцион йўли билан амалга оширилиши энг мақбул йўл эканлигини тўла исботлади. Шу нуқтаи назардан ёндашганда, ҳозирги кунга қадар мамлакатимизнинг барча жабҳаларида ўтказилаётган кенг қўламли ва изчил ислохотлар натижасида миллий давлатчилигимиз ҳар томонлама мустақамланиб, жамиятнинг барча жабҳаларида барқарор ривожланиш суръатлари таъминланмоқда.

Салохитдин МУХИТИДНОВ,
Бош прокуратура бошқарма
АМИБ катта терговчиси

лари юзасидан ҳар йилги ҳисоботини кўриб чиқиш ҳамда Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратура мамлакат ижтимоий-иқтисодий ривожланишининг айрим долзарб масалалари юзасидан ҳисоботини эшитиш тартиблари мустақамланди.

Ундан ташқари, палаталарнинг ҳукумат аъзоларининг ўз фаолиятига доир масалалар юзасидан ахборотини эшитиш, Сенат ва Қонунчилик палатаси кўмиталари томонидан назорат ваколатларининг амалга оширилиши, депутатининг сайловчилар, сиёсий партия билан ишларини ташкил этиш тартиби янада такомиллаштирилди. Шунингдек, "парламент сўрови", "депутат ва сенатор сўрови" каби институтларнинг ўзаро нисбати аниқ белгилаб қўйилди. Унга кўра, Қонунчилик палатаси сўрови давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларининг мансабдор шахсларига қонунларнинг, турли соҳалардаги давлат дастурларининг ижроси масалалари ҳамда уларнинг ваколатларига қирадиган бошқа муҳим масалалар юзасидан асосланган тушунириш бериш ёки нуқтаи назарини баён этиш талабидир. Қонунчилик палатаси депутати сўрови эса депутатнинг давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларининг мансабдор шахсларига, қанда тартиқасида, тегишли сайлов округи сайловчиларининг ёки Ўзбекистон экологик ҳаракатининг ҳуқуқлари ва қонийлиги манфаатларини таъминлаш билан боғлиқ масалалар юзасидан асосланган тушунириш бериш ёки нуқтаи назарини баён этиш талабидир.

Ундан ташқари, палаталар фаолиятининг принциплари кенгайтирилиб, улар мазмунан бойитилди. Хусусан, Қонунчилик палатаси фаолиятининг асосий принциплари сифатида сиёсий хилма-хиллик ва кўппартиявийлик; масалаларнинг эркин муҳокама қилиш ва жамоа бўлиб ҳал этиш; очиклик ва ошқоралик; жамоатчилик фикрини ҳисобга олиш каби муҳим принциплар белгиланди.

Хулоса қилиб айтганда, мазкур янгиларик, шубҳасиз, инсон ҳуқуқларининг таъминлашига, қонунийликка риоя этилишига, давлат органларининг қонунларни, ижтимоий-иқтисодий ривожланиш дастурларини ижро этиш фаолияти устидан парламент назоратини кучайтириш бўйича самарали тизим яратилишини таъминлайди.

Х аётимиздаги муҳим ўзгариш ва янгиланишлар, аввало, қонунчилигимизда акс этади ва сўнгра уни амалга оширишнинг ташкилий механизмлари яратилди. Хусусан, 2015 йил 29 декабрда қабул қилинган "Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгариш ва янгиланишлар киритиш тўғрисида"ги Қонун давлат қурилиши ва бошқаруви, суд-ҳуқуқ тизимини модернизация қилиш, бозор ишловларини чуқурлаштиришнинг ҳуқуқий асосларини ривожлантиришга қаратилган муҳим босқич бўлди. Мазкур қонун асосида 6 та кодекс ва 28 та қонунга тегишли қўшимча ва ўзгаришлар киритилиб, бир қатор долзарб масалалар энг замонавий ёндашувлар асосида ҳаётга жорий этилди.

Айниқса, Конституциямизга 2014 йил 16 апрелда киритилган ўзгаришларни амалга оширишнинг муҳим ҳуқуқий механизмлари такомиллаштирилганлиги мамлакатимизда давлат бошқаруви соҳасида амалга оширилаётган демократик ўзгаришларнинг мантиқий давоми бўлди. Маълумки, Юртбошимиз ташаббуси билан парламентга киритилган ҳамда қабул қилинган "Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг айрим моддаларига ўзгариш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида" (32, 78, 93, 98, 103 ва 117-моддаларига)ги Қонун ҳокимияти ва бошқаруви тизимини янада демократлаштириш, "кучли давлатдан — кучли фуқаролик жамияти сари" принципининг босқичма-босқич амалга оширилишини таъминлашда муҳим асос вазифасини ўтамоқда. Бу орқали Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг давлат ҳокимияти органлари тизимидаги ролини, ички ва ташқи сиёсатнинг стратегик вазифаларини амалга оширишдаги ҳуқуқ ва ваколатларини кенгайтиришга эришилди. Вазирлар Маҳкамаси ҳамда ижро этувчи органлар фаолияти устидан қонун чикарувчи олий органнинг, ҳокимият вакиллик органларининг назорат функцияларини кучайтириш, ҳукуматнинг ҳамда маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органларининг мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш вазифаларини рўйбга чиқариш борасидаги маъсулиятини ошириш мақсадини қамраб олганлиги эътирофга лойиқдир.

Мазкур янги қонун асосида "Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови тўғрисида"ги Қонунга бир қатор ўзгариш ва қўшимчалар киритилди.

Унга кўра, фуқароларнинг сайлов ҳуқуқларини таъминлаш ҳамда сайловларда ошқоралик ва демократизм принципини янада кенг жорий этиш асослари мустақамланди. Бундан ташқари, қонунда сайловолди ташвиқотини олиб бориш турлари, унинг шакллари ва усуллари белгиланди. Шунингдек, фуқароларга мuddатидан олдин овоз бериш каби тартибларнинг жорий этилганлиги Президент сайловини ташкил этиш ва ўтказишнинг халқаро талаблар асосида ташкил этилганлигидан далолатдир.

Ушбу қонун асосида "Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тўғрисида"ги Қонуннинг 5-моддасига тегишлича ўзгариш киритилиб, Вазирлар Маҳкамасининг ваколатлар доираси янада аниқ ва тўлароқ белгилаб қўйилди. Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг, Сенатининг Ўзбекистон Республикаси ҳукумати ёки унга бўйсунувчи давлат ёхуд ҳўжалик бошқаруви органлари фаолиятига тааллуқли бўлган парламент сўрови, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси депутатининг, Сенати аъзосининг шундай сўрови юборилган Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ёки ҳукумати аъзоси қонунда белгиланган тартибда ва мuddатларда жавоб бериши шарт эканлиги алоҳида мустақамлаб қўйилди.

Шунингдек, парламент фаолиятини такомиллаштиришга қаратилган ўзгаришлар ҳам муҳим аҳамият касб этди. Хусусан, "Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати тўғрисида"ги, "Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси тўғрисида"ги, "Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг регламенти тўғрисида"ги, "Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг регламенти тўғрисида"ги Қонунларга киритилган қўшимча ва ўзгаришлар парламент ва ҳукумат ўртасидаги муносабатларни тартибга солишнинг қонунчилик асослари такомиллашувига хизмат қилди. Мазкур қонунларга киритилган ўзгаришлар парламент палаталари ишини самарали ташкил этиш ва ҳукумат билан палаталар ўртасидаги муносабатларни янги босқичга кўтарди десак, хато бўлмайди. Чунки мазкур ўзгариш асосида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг мамлакат ижтимоий-иқтисодий ҳаётининг энг муҳим масала-

Юртимизда ҳўжалик субъектлари ва аҳоли даромадларига нисбатан солиқ юкнини пасайтириш, солиққа тортиш тизимини соддалаштириш, солиқ маъмурчилигини такомиллаштириш орқали иқтисодий янада модернизациялаш ва янгилануш учун қўлай шарт-шароитлар яратишга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Солиқ соҳасидаги ўзгаришлар

Бекзод МИРЗААХМЕДОВ,
СВОЖДЛКК департаментининг Наманган шаҳар бўлими бошлиғи

Ў збекистон Республикаси Президентининг 2015 йил 22 декабрдаги "Ўзбекистон Республикасининг 2016 йилги асосий макроиқтисодий кўрсаткичлари прогнози ва Давлат бюджети параметрлари тўғрисида"ги Қарори ҳамда Утган йил охирида Ўзбекистон Республикасининг "Солиқ ва бюджет сиёсатининг 2016 йилга мўлжалланган асосий йўналишлари қабул қилинганлиги муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг Солиқ кодексига ўзгариш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги Қонунлар қабул қилинди.

Шуни алоҳида қайд этиш жоизки, кейинги йилларда солиқ юки босқичма-босқич равишда енгиллаштириб борилмоқда. Мисол учун, даромад (фойда) солиғи 2005 йилда 15 фоиз бўлган бўлса, 2015 йилга келиб, 7,5 фоиз қилиб белгиланди. Ўз-ўзидан кўриниб турибдики, айни вақтда ҳўжалик юритувчи субъектлар даромадларидан ўн йил аввалгига нисбатан 7,5 фоиз кам солиқ тўлашмоқда. Бундай ўзгаришларни бошқа солиқ турларида ҳам кўриш мумкин.

2016 йил учун ишлаб чиқилган солиқ сиёсати концепцияси ҳам ана шу жараён изчил давом этаётганидан далолат бериб турибди.

Дарҳақиқат, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2015 йил 22 декабрдаги қарори билан жисмоний шахсларга солиқ солиш йўналишида солиқ қонунчилигига бир қатор ўзгариш ва қўшимчалар киритилди. Масалан, жисмоний шахслар даромадларига солиқ юкнини пасайтириш мақсадида, жисмоний шахслардан олинадиган даромад солигининг иккинчи шкаласи, яъни энг кам иш ҳақининг бир бараваридан беш бараваригача бўлган амалдаги 8,5 фоизли ставка 1 фоизга пасайтирилиб, 7,5 фоиз миқдорда белгилашни натижасида 2016 йилда бюджетдан қарийб 420 миллион сўм тушум йўқотилиши ёки аҳолининг реал даромадлари шу миқдорда ошиши кутулмоқда. Бунда солиқ ставкаси энг кам иш ҳақининг йил бошидаги миқдордан келиб чиқиб қўллануши ва бу миқдор, энг кам иш ҳақи қанча бўлишидан қатъи назар, бу йил давомида ўзгармаслигини назарда тутувчи норма киритилди.

Шунингдек, яқка тартибдаги тadbirkorлар учун қатъий белгиланган солиқ ставкасини энг кам иш ҳақининг йил бошидаги миқдоридан келиб чиққан ҳолда ҳисоблаш тартиби белгиланди. Айни вақтда айрим солиқ ставкалари, жумладан, ер солиғи ва жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ ҳамда сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқ ставкалари индексация қилинди. Жумладан, жорий йил жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқнинг амалдаги солиқ ставкаси, яъни базавий ставка (200 кв. метр-гача) — 1,5 фоиз, шаҳарларда 200 кв. метрдан 500 кв. метр-гача — 1,8 фоиз, 500 кв. метрдан юқорисига — 2,5 фоиз қилиб белгиланди.

Шу билан бирга, жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқнинг инвентаризация қийматидан келиб чиқиб, бироқ йилига 45 минг сўмдан кам бўлмаган миқдорда тўланиши белгиланди.

Бундан ташқари, савдо корхоналарига солиқ солишини такомиллаштириш масалалари бўйича ҳам бир қатор ўзгаришлар назарда тутилди. Яъни солиқни ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш тартибини соддалаштириш, шу билан бирга, солиқ маъмурчилигини такомиллаштириш мақсадида нефт маҳсулотлари ва суолтирилган газ сотувчи автомобилларига ёқилғи қуйиш шохобчалари, шунингдек, алкоғоли ва тамаки маҳсулотларини сотувчи қанча савдо корхоналари учун фаолиятни юритиш жойидан қатъи назар, ягона солиқ тўлови ставкасини 4 фоиз миқдорда белгиланган орқали ягона солиқ тўлови ставкалари унификацияланди.

Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, бу тadbirkorлар тadbirkorлик субъектларининг айланма маблағларининг қўлайлиги ва уларнинг товар маҳсулотини ишлаб чиқариш ҳамда сотиш ҳажмларининг ошиши натижасида солиқ солиш базасининг кенгайтирилишига, шунингдек, бюджет ва бюджетдан ташқари мақсадли жамғармалари олдидаги боқиманда қарздорликнинг қисқартирилишига, натижада эса, солиқ ва тўловларнинг йиғувчанлик даражаси оширилишига имкон яратмоқда.

Энг асосийси, солиқ юкнининг ана шундай камайиши туфайли солиқ тўловчиларнинг ихтиёрида қўшимча пул маблағлари қолдирилиши уларнинг иш фаолиятини ривожлантиришга ижобий муҳит яратмоқда. Янги иш ўринлари пайдо бўлмоқда. Албатта, бу тadbirkorлар замирида аҳолининг реал даромадини ошириш мақсади ётибди.

Кириш қилинмаган пуллар

Ён-атрофга қаран! Ҳалол яшаб, ҳалол меҳнат қилиб, ризқ-насиба, обрў-эътибор топаман, деган киши кам бўялтими?

Фириби иш бермади

Дилшод ХИДОЯТОВ,

Бош прокуратура ҳузурдаги СВОЖЖДЛҚК департаменти бўлими катта инспектори

Дарҳақиқат, ҳар ким ўзи танлаган соҳада ўқиши, ўзи хоҳлаган касбу кор билан шугулланиши, ўзи истагандай яшати мумкин. Инсон ҳуқуқларининг дахлсизлиги эса Асосий Қонунимизда кафолатлаб қўйилган.

Аммо баъзан яратилган шарт-шароитлар, имкониятларнинг қадрига етмай, кунглининг бетийиқ майларига эришиш учун бошқаларнинг ҳуқуқларини поймол қилишдан тап тортмайдиган кимсалар ҳам учраб турибди.

Азиз Ниёзметов (исм-фамилияси ўзгартирилган)нинг ораси ўқишни битириб, ўзи хоҳлаган касб эгаси бўлиш эди. Бироқ, нима бўлди-ю, ҳалол меҳнат қилиш машаққатли эканлигини тушуниши келмади ва осон йўл билан пул топишни ният қилди.

2015 йил февраль ойидан суд ижрочиларининг Чирчиқ шаҳар бўлимида норасмий равишда "жамоатчи ёрдамчи" сифатида фаолиятини бошлаган А.Ниёзметов тезда ишга киришди.

Фуқаролик ишлари бўйича Тошкент вилояти Чирчиқ туманлараро судининг халқ қилув қарорига кўра, ортиқча тўланган пенсияни жавобгар 3.Муртазина ҳисобидан пенсия жамгармаси фойдасига 12 млн. 20 минг сўм ва давлат фойдасига 2 млн. 403 минг 968 сўм миқдорда давлат божи ундирилиши белгиланган эди.

Бундан хабар топган А.Ниёзметов тезда 3.Муртазинанинг қизи ишончига қиради-да. "Онанинг ишони ижобий ҳал қилиб бераман", деб ваъда беради ва ундан 800 минг сўм пул олади. Шунингдек, бошқа бир шахсга тегишли бўлган пластик карточкадан 2 минг 403 сўм давлат божини тўлайди. Кейин эса пул тўланганини тасдиқловчи тўлов қвтанциясига 2.403 дан кейин 968 рақамини киритади ва шу йўл билан ғаме жавобгар томонидан 800 млн. 403 минг 968 сўм давлат божи тўланганлиги ҳақида сохта ҳужжат тайёрлайди ҳамда унинг қалбаки эканлигини билса-да, ундан фойдаланади.

Мазкур ҳолат бўйича конунбузарга нисбатан жиноят иши қўзғатилиб, суд томонидан унга нисбатан тегишли жазо тайинланди.

Мамлакатимизда хусусий тадбиркорликнинг иқтисодий таърифи ва ўрнини тубдан ошириш, тадбиркорлик фаолиятини ташкил этиш йўлидаги тўсиқ ва чекловларни бартараф этиш, хусусий мулкнинг ялпи ички маҳсулотдаги улушини изчил ошириш учун янада қулай иқтисодий ва ҳуқуқий шарт-шароитлар яратиш борасида кенг кўламли ишлар амалга оширилмоқда. Натижада тизимда мустақкам ҳуқуқий база барпо этилиб, тадбиркорлик билан шугулланувчиларга солиқ, имтиёзли банк кредитлари ажратиш билан боғлиқ кўлаб имкониятлар яратилди.

Аммо айрим "ишбилармонлар" ҳам борки, бундайлар ушбу имкониятлардан тўлиқ фойдаланган ҳолда фаолиятларини олиб бораётдилар-у, давлат олдидаги ўз мажбуриятларини бажаришга келганда қонунларни четлаб ўтишга ҳаракат қилишмоқда. Пойтахтда рўйхатдан ўтиб фаолиятини бошлаган "Стандарт"

масъулияти чекланган жамиятининг таъсисчиси Мансур Дадаев (исм-фамилиялар ўзгартирилган) ҳам мажбуриятини унутган тадбиркорлардан экан. Чакана савдо билан шугулланишни мақсад қилиб, керакли ҳужжатларга эга бўлган бу шахс дастлаб лампочкалар савдоси билан шугулланади. Керакли жой билан шартнома тузади. Махсу-

лот МЧЖ ҳисобига келиб тушган эса М.Дадаев қонунларни бир четга суриб қўйиб, ўз режасига кўра иш қўришни бошлади. Яъни маҳсулотларни нақд пулга сотиб оладиган харидор топиб, унга лампочкаларни 30 млн. сўмга сотиб юборади. Мақблагни эса банкка топширишни хаёлига ҳам келтирмайди.

Иши силлиққина амалга ошган М.Дадаев кўп ўтмай яна бир шартнома тузади. Унга кўра, МЧЖ омборхонасига 50 млн. сўмлик турли хилдаги маҳсулотлар келиб тушади. Бу сафар ҳам аввалги ҳолат макрорланади. Пул ўтказиш йўли билан олинган маҳсулотлар нақд пулга сотиб юборилади. Мақблаглар эса банкка топширилмай, М.Дадаевнинг шахсий

Рустам ПАТТАХОВ,
СВОЖЖДЛҚК департаментининг
Юнусобод туман бўлими катта
инспектори

эҳтиёжларига сарфланади. Ушбу савдолар бўйича юририлган ҳужжатлар эса сохта-лаштирилиб, солиқ идорасига тақдим қилинади.

Қинғир иш ошкор бўлмай қолмайди. МЧЖнинг фаолияти текширилганда, М.Дадаевнинг қилмишлари ҳам ошкор бўлди. Мазкур ҳолат бўйича жиноят ишлари бўйича Чилонзор туман суди ҳукм чикарди. Унга кўра, қонунларимизни четлаб ўтган ишбилармонга энг кам ойлик иш ҳақининг 310 баробари миқдорда жазо жазоси тайинланди.

Сохта дипломнинг «фойдаси»

Мактаб — муқаддас даргоҳ, ўқитувчилик — шарафли касб. Мактабда таълим-тарбия олган ёшлар катта ҳаётга қадам қўйиб, илк муваффақиятларга эришгач, албатта, устоз-мураббийлари ва ўқитувчиларини, уларнинг панд-насихатларини, сабоқларини ёдга олади. Шунингдек, ўқитувчилар ҳам устоз ва мураббий деган номга сазовор бўлиш учун шунга лойиқ бўлиш талаб этилади.

Агар ўқитувчида унинг мутахассислигини тасдиқловчи ҳужжати — дипломи қалбаки бўлса-чи, ундай ҳолда бундай ўқитувчи устоз эмас, аксинча, қонунбузар ҳисобланади.

Навоий вилоятининг Томди туманида туғилган Шоҳида Жанибекова (исм-фамилияси ўзгартирилган) мактабни тугатгач, ўқитувчи бўлишни орзу қилди. "Орзуга айб йўл", албатта. Бироқ "қахрамонимиз" ўқитувчилик дипломини тўри йўл, яъни қоллеж ёки олий ўқув юртида ўқиб эмас, балки эгри йўл билан қўлга киритишни мақсад қилди. У қалбаки диплом сотиб олиб, ўз мақсадига эришди. "Томди қишлоқ ҳўжалиги касб-ҳунар коллежи"нинг ҳисобчи ва электрон

Аброр НОРБОВЕ,
СВОЖЖДЛҚК департаментининг
Томди туман бўлими инспектори

ҳисоблаш машиналари оператори мутахассислиги бўйича дипломинини қўлга киритган бу аёл аслида ушбу қоллеж қаерда жойлашганлигини ҳам билмасди.

У ушбу қалбаки диплом билан уч йил мобайнида Томди туман халқ таълими муассасалари фаолиятини методик таъминлаш ва ташкил этиш бўлимига қарашли умумтаълим мактабларининг бирида тўғарак раҳбари бўлиб ишлаб келади.

"Қинғир ишнинг қийғи қирқ йилдан кейин ҳам ошкор бўлади", деган нақл айнан Ш.Жанибековага ўшаганларга қарата айтилганлиги ўз тасдиғини топди.

СВОЖЖДЛҚК департаментининг Томди туман бўлими ходимлари томонидан олиб борилган тадбирда Ш.Жанибекованинг ноқонуний фаолиятига чек қўйилиб, унинг дипломи сохта эканлиги фош этилди.

Суд ҳўқимига асосан Ш.Жанибековага тегишли жазо тайинланди.

Таъкиллаш жоизки, мамлакатимизда миллий пул бирлигининг қонуний тўлов воситаси сифатидаги қадрини мустақкамлашга қаратилган ягона пул-кредит сиёсати амалга ошириб келинмоқда.

Савдоси пишмади

Тўлқин ШАРИПОВ,
СВОЖЖДЛҚК департаментининг Чиноз туман бўлими бошлиғи

Чет эл валютаси билан боғлиқ барча молиявий операциялар Марказий банк ҳамда Молия вазирлиги томонидан белгиланган тартибда амалга оширилмоқда. Бироқ айрим фуқаролар ҳанузгача чет эл валюталарини ноқонуний равишда олиш ёки ўтказишга ҳаракат қилишмоқда.

Хусусан, СВОЖЖДЛҚК департаментининг Чиноз туман бўлими ходимлари томонидан ўтказилаётган тезкор тадбирларда ана шундай валютафурушларнинг жиноий ҳаракати га барҳам берилмоқда. Жумладан, Нурбой Воҳидов, Сайдулла Норов ҳамда Халим Норбековлар (исм-фамилиялар ўзгартирилган) ўзаро тил бириктириб, харидор Салима Рўзиевага 6250 АҚШ долларини 25 млн. сўмга сотаётган вақтда уларнинг жиноий қилмишлари фош этилди.

Қонунбузарлардан 6250 АҚШ доллари ва 25 млн. сўм пул ашёвий далил тариқасида олинди. Мазкур ҳолат юзасидан жиноят иши қўзғатилиб, суд томонидан қонунбузарларга жазо тайинланди.

Эгри йўлда саробга интилганлар

Инсон шаъни, қадр-қиммати, ҳуқуқ ва манфаатлари олий қадрият даражасида улуғланидиган мустақил юрда яшаймиз. Бугунги кунга келиб, фуқароларга қонунларга ҳўрмат ҳиссини кўчаийбориш баробарида, ўз ҳақ-ҳўқуқларини ҳўмоа қилиш кўникмаси ҳам шақлланмоқда. Бу эса юртимизда ҳўқуқий демократик давлат барпо этиш йўлидаги ислохотлар кўзланган самарани бераётганлигининг яққол тасдиғидир.

Айтиш керакки, ўз ҳўқуқ ва бурчларини яхши билган, ҳўқуқий саводхон инсон ниманинг қонунга тўғри келиши-ю ниманинг зид келишини дарҳол англайди. Ноқонуний иш учун жавобгарлик борлигини ҳам тушуниб, фирибгарнинг тўрига ҳеч қачон солинмайди. Афсуски, одамлар орасида фирибгарларнинг ёлгон ваъдаларига ишониб, алданиб қолаётганлар учраб турибди. Бунга кишиларнинг соддалиги, ишонувчанлиги, бирор-бир масалани тўғри йўл билан эмас, балки ўзларини ҳар хил қиёфага соладиган кимсалар орқали осонгина ҳал этиш мумкин, дея иш тутишлари сабаб бўлмаптимикан?

Кейинги вақтларда фирибгарлар тузоғига илинган жабрланувчилар турли соҳа вакил-

лари эканлиги бунинг яққол далилидир. Ҳўзини ҳўжатбардордек тутишга ўрганган фирибгарлар одамларнинг ишончидан қабиҳ ниятларини амалга оширишда фойдаланишга уринишмоқда.

Ана шундайлардан бири Роила Эшмухамедова (исм-фамилиялар ўзгартирилган) бўлиб, у жиноий шериклари Ф.Исмадова ва Г.Эшмухамедова билан ўзаро тил бириктириб, фуқаро Ҳ.Уразалиевнинг ўқишга қира олмаган фарзандини Жиззах Давлат педагогика институтига қўшимча шартнома асосида ўқишга киритиб қўйишни ваъда қилади. Учовлон бу хизмат эвазига ундан 3000 АҚШ долларини олиб, кейинчалик 1000 АҚШ долларини қайтариб берадилар. Қолган 2000

АҚШ долларини эса ўз эҳтиёжларига сарфлаб юборадилар.

Кўп ўтмай уларнинг сағига Л.Тулабекова ҳам қўшилади. Бир гал Л.Тулабекова орқали унинг таниши Ю.Нуржановга ўқишга қира олмаган қизини Тошкент педиатрия институтига қўшимча шартнома асосида ўқишга киритиб қўйишни ваъда қилган ҳолда, унинг 5000 АҚШ долларини қўлга киритишади улар берган ваъдаларини бажаришмагани етмаганидек, унинг бор-йўғи 800 АҚШ долларини қайтаришади. Кейинги сафар фуқаро Ҳ.Босимовнинг ўқишга қира олмаган фарзандини Тошкент политехника институтига қўшимча шартнома асосида ўқишга киритиб қўйиш учун ундан 4000 АҚШ долларини

олишади. Аммо бу сафар ҳам ваъдани бажаришни "унутиб", олинган пулларни ўз эҳтиёжларига сарфлаб юборадилар.

Уларнинг навбатдаги "ўлжа"си фуқаро Л.Рашидова эди. Дугоналар унинг ўқишга қира олмаган фарзандини Тошкент ахборот технологиялари университетига қўшимча шартнома асосида ўқишга киритиб қўйишни ваъда қилишади-да, ундан ҳамда 8200 АҚШ долларини олиб, пулларни ўз эҳтиёжларига сарфлашади. Л.Рашидова шунча пулга қуйиб қолаверди.

Мазкур ҳолатлар юзасидан қонунбузарларга нисбатан жиноят иши қўзғатилиб, суд томонидан тегишли жазо тайинланди.

Обтабек КУШМУРОДОВ,
СВОЖЖДЛҚК департаментининг
Фалларол туман бўлими бошлиғи

Қишлоқ хўжалиги соҳасининг бошқарилишига оид давлат сийосати

Республикамиз аҳолисининг 50 фоиздан ортиқроғи қишлоқ жойларда яшайди, умумий ишлайдиганларнинг 25 фоизи аграр секторда хизмат қилади. Яъни ички маҳсулотнинг қарийб 17 фоизи қишлоқ хўжалиги ҳиссасига тўғри келади. Бундан ташқари, қишлоқ хўжалиги мамлакат аҳолисини озиқ-овқат маҳсулотлари, саноатни эса хомашё билан таъминлашнинг асосий манбаи ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов ўзини "Дехон тараққиёти — фаровонлик манбаи" асаридида шундай деган эди: "Ҳаётимизни яхшилаш, аҳоли турмуш даражасини кўтариш, иқтисодиётимизнинг самардорлигини ошириш, халқимизни боқиб, истиқболимизни режалаштириш, ҳуллас, қандай муаммо, қандай масалани кўрмайлик, уларнинг аксарияти биринчи навбатда қишлоқ хўжалигига бориб тақалади".

Озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш бўйича ўтказилаётган халқаро эксперт тадқиқотлари жаҳонда ва унинг айрим минтақаларида ушбу муаммо тўғрисида мураккаб вазият юзга келаятгани жиддий ташвиш ва хавотир уйғотаётганини кўрсатмоқда. Бугунги кунда маъмур муаммо жаҳон ҳамjamiyати учун ўта долзарб ва жиддий тадқиқот қаторига киритилмоқда.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги ташкилоти ҳамда Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти маълумотларига кўра, ҳозирги вақтда дунёда 840 миллиондан ортиқ киши, яъни деярли ҳар саккиз одамнинг бири тўйиб овқатланмаётган. Сайёрамиз аҳолисининг 30 фоиздан зиёди тўлақонли равишда овқатланмаслик, энг асосий микроэлемент ва витаминлар етишмаслиги муаммосини бошидан кечирмоқда. Ана шундай сабаблар тўғрисида 160 миллиондан ортиқ бола жисмоний ва интеллектуал ривожланишида камчиликлардан азият чекмоқда.

Ер юзи аҳолисининг тез кўпайиб бораётгани билан озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсиш имкониятлари чеклангани ўртасидаги тафовут озиқ-овқат дастурини ҳал этиш масаласи йилдан-йилга кескинлашиб бораётганини кўрсатмоқда. Бундай шароитда қишлоқ хўжалиги соҳасида ислохотларни изчиллик билан ва илмий асосда ўтказиш, табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш ва асраб-авайлашни ҳамда бу борадаги қонунчиликка катъий риоя этишни даврнинг ўзи тақозо этмоқда.

Миллий тараққиёт ҳақида сўз борганда, фақат озиқ-овқат дастури билан чекланиб қолиш мумкин эмас. Чунки, озиқ-овқат дастури бугун мамлакат иқтисодиёти доирасидан ташқарида ривожлана олмайди. Шундай экан, ушбу дастури амалга ошириш жараёнида яна кўп масалаларни комплекс тарзда ҳал қилиш, энг аввало, бу борада кучли иқтисодий салоҳият яратиш, ундан ҳам муҳими, одамлар онги ва тафаккурини ўзгартириш зарур бўлади.

Мамлакатимизда иқтисоднинг барча соҳаларида, жумладан, қишлоқ хўжалигида ҳам жиддий ислохотлар амалга оширилмоқда. Қишлоқ хўжалигининг ташкилий-ҳуқуқий шакллари, уни бошқариш тартиби ва хўжалик фаолиятини амалга ошириш усуллари тубдан ўзгартирилди, фермер ва деҳқон хўжаликлари ташкил қилинди.

Қишлоқ хўжалигида юз берган бу каби туб ислохотлар тегишли муҳим қонунчилик ҳужжатлари асосида амалга оширилмоқда. Масалан, Ер кодекси, "Деҳқон хўжалиги тўғрисида"ги, "Қишлоқ хўжалиги кооперативи (ширкат хўжалиги) тўғрисида"ги, "Фермер хўжалиги тўғрисида"ги ва бошқа қишлоқ хўжалигини ривожлантириш-

га қаратилган қонунлар қабул қилинди.

Мамлакатимиз аҳолисини сифатли озиқ-овқат ва саноатни хомашё билан узлуксиз таъминлаш, иқтисодиётни барқарор ривожлантириш, қишлоқ хўжалик экинлари (пахта ва галла) экиладиган майдонлар мониторингини мунтазам ўтказиб туриш, фермер ва деҳқон хўжаликларига ер ажратиш, суғориладиган экин майдонларининг умумаландан чиқарилишига йўл қўймаслик, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш бўйича қабул қилинган шартнома мажбуриятларига риоя этилиши, ерлардан мақсадли ва асраб-авайлаб фойдаланиш, унинг умумдорлигини ошириш ҳамда экология нормаларига риоя этиш, сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш, гидротехник, мелiorация иншоотлари ҳамда қишлоқ хўжалик техникасини ишлашда хўжасизлик факторларининг олдини олиш чораларини кўриш, хўжалик юритувчи субъектлар ҳамда давлат манфаатларини ҳимоя қилиш жуда мураккаб вазифалар бўлиб, бу вазифаларни амалга ошириш аниқ ва изчил назоратни талаб этади.

Қишлоқда аграр ва иқтисодий муносабатларни ислох қилишга қаратилган қонунлар ва улар асосида қабул қилинган меъёрий ҳужжатларнинг огишмай ижро этилишини таъминлаш, шунингдек хўжалик юритувчи субъектлар ҳамда давлат манфаатларини ҳимоя қилиш борасида прокуратура назорати муҳим аҳамият касб этади.

Ўзбекистон Республикаси мустақилликка эришганидан кейин аҳолини сифатли озиқ-овқат маҳсулотлари билан етарли миқдорда таъминлаш орқали озиқ-овқат хавфсизлигига эришиш ва иқтисодиётни барқарор ривожлантириш мақсадида саноатни хомашё билан узлуксиз таъминлаш учун қишлоқ хўжалик маҳсулотларидан юқори ҳосил олиш, деҳқон хўжаликларига ер ажратиш, ерлардан мақсадли фойдаланиш, сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш, хўжалик юритувчи субъектлар ҳамда давлат манфаатларини ҳимоя қилиш борасида давлат сийосатини амалга ошириш ва бу борада самарали ислохотлар ўтказиш ўта муҳим ва долзарб вазифа ҳисобланади.

Ушбу масалаларни ижобий ҳал этиш мақсадида мустақиллик йилларидан бошлаб Юртбошимиз Ислам Каримовнинг ташаббуси ва саъй-ҳаракатлари билан қишлоқ хўжалиги соҳасида олиб борилган ислохотлар жараёнида фермер хўжаликларини қўллаб-қувватлаш ҳамда фермерлик ҳаракатини ривожлантириш давлат сийосати даражасига кўтарилди. Ислохотлар босқичма-босқич ўтказилиб, ҳар бир босқичда қишлоқ хўжалиги соҳасини ривожлантиришга оид қонун ва қонуноти ҳужжатлари қабул қилиниши ва уларнинг ижроси натижасида давлатимиз олдига қўйилган муҳим вазифалар бажарилиб, юрт ва халқ фаровонлиги таъминланишига эришилмоқда.

Мамлакатимизда ерни ҳақиқий эгасига бериш йўлидаги илк қадамлардан бири — ширкат хўжаликларининг ерлари хусусий мулкчилик шаклидаги фермер хўжаликларига мерос қолдириш ҳуқуқи билан узоқ муддатга ижарага берилди. Бугун улар қишлоқ хўжалиги муҳсулотларини етиштирувчи асосий субъектга айланди.

Қишлоқда аграр ва иқтисодий муносабатларни ислох қилишнинг ҳуқуқий асосларини яратиш мақсадида қабул қилинган бир қатор қонун ҳужжатлари қишлоқда янги ҳуқуқий муносабатларни жорий этиш ҳамда хусусий мулкчилик шакли бўлган фермерликни ривожлантириш имконини яратди. Энг аввало, 1992 йил 8 декабрда қабул қилинган мамлакатимиз Конституциясида жамиятнинг иқтисодий негизлари белгилаб берилди. Жумладан, Конституциянинг 53-моддасига асосан, бозор муносабатларини ривожлантиришга қаратилган Ўзбекистон иқтисодиётининг негизини хилма-хил шакллардаги мулк ташкил этади. Давлат истеъмолчиликнинг ҳуқуқи устунлигини ҳисобга олиб, иқтисодий фаолият, тадбиркорлик ва меҳнат қилиш эркинлигини, барча мулк шакллари-нинг тенг ҳуқуқчилигини ва ҳуқуқий жиҳатдан баб-баравар муҳофаза этилишини ҳисобга олиб, иқтисодий фаолият, тадбиркорлик ва меҳнат қилиш эркинлигини, барча мулк шакллари-нинг тенг ҳуқуқчилигини ва ҳуқуқий жиҳатдан баб-баравар муҳофаза этилишини ҳисобга олиб, иқтисодий фаолиятнинг негизини хилма-хил шакллардаги мулк ташкил этади. Давлат истеъмолчиликнинг ҳуқуқи устунлигини ҳисобга олиб, иқтисодий фаолият, тадбиркорлик ва меҳнат қилиш эркинлигини, барча мулк шакллари-нинг тенг ҳуқуқчилигини ва ҳуқуқий жиҳатдан баб-баравар муҳофаза этилишини ҳисобга олиб, иқтисодий фаолиятнинг негизини хилма-хил шакллардаги мулк ташкил этади.

Қишлоқда аграр ва иқтисодий муносабатларни ислох қилишнинг ҳуқуқий асосларини ташкил қилувчи Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролик кодекси, Ер кодекси, "Қишлоқ хўжалиги кооперативи (ширкат хўжалиги) тўғрисида"ги, "Фермер хўжалиги тўғрисида"ги, "Деҳқон хўжалиги тўғрисида"ги, "Ижара тўғрисида"ги, "Хўжалик юритувчи субъектлар фаолиятининг шартномавий-ҳуқуқий базаси тўғрисида"ги, "Тадбиркорлик фаолияти эркинлигининг кафолатлари тўғрисида"ги, "Хусусий мулкни ҳимоя қилиш ва мулкдорлар ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида"ги, "Тадбиркорлик фаолияти соҳасидаги рўхсат бериш тартиб-таомиллари тўғрисида"ги Қонунлар, Президент фармон ва қарорлари, ҳукумат қарорлари аграр соҳада бозор иқтисодиёти талабларига жавоб берадиган иқтисодий муносабатларни жорий этиш, кўп укладли иқтисодиётни шакллантириш, ширкат, фермер ва деҳқон хўжаликларини ташкил этиш ва уларнинг фаолиятини ривожлантириш имконини яратди.

Бу қонун ва қонуноти ҳужжатларининг қабул қилиниши республика қишлоқ хўжалигида туб ўзгаришлар юз беришига замин яратди. Хўжалик юритишнинг маъмурий-буйруқбозлик усуллари ўрнини бозор иқтисодиётига ҳош усуллар, шартномалар асосидаги моҳиятдан янги иқтисодий муносабатлар эгаллади. Қишлоқда хўжалик юритиш механизмининг мутлақо янги асослари, қишлоқ хўжалигини молиявий таъминлаш ва суғурталаш, ишлаб чиқарилган маҳсулот учун ҳисоб-китобларнинг янги тизими жорий этилди.

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштирувчиларга агросервис хизмати кўрсатиш, уларнинг моддий-техника таъминоти тизими такомиллаштирилди ҳамда деҳқонларга маиший хизмат кўрсатиш, уларнинг яшаш шароитлари шаҳар аҳолисиндан кам бўлмаган тарзда яхшиланди.

Аграр соҳада юз берган бу ўзгаришлар қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини оқилона ташкил этиш, деҳқончилик маданиятини ривожлантириш ва шу соҳада иқтисодий-ижтимоий ислохотларни жадаллаштиришга замин яратди.

2015 йилда мамлакатимиз Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги ташкилоти (ФАО)га аъзо давлатларнинг озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш соҳасида Мингйиллик ривожланиш мақсадларига эришгани учун бериладиган муқофотига сазовор бўлган 14 та давлатдан бири сифатида эътироф этилди.

Бахтиёр ПУЛАТОВ,

Бош прокуратуранинг ОУК катта ўқитувчиси

Мамлакатимизда қишлоқ хўжалигини модернизация қилиш, озиқ-овқат маҳсулотларини ишлаб чиқариш ва турини кўпайтириш, сифатини оширишда хорижий инвестициялар, халқаро молия институтларининг ёрдами муҳим аҳамиятга эга бўлмоқда.

Фермер иқтисодий юксалишининг етакчи кучига айланди. Бугунги кунда фермер хўжаликларини рағбатлантиришга қаратилган ташкилий-ҳуқуқий шарт-шароитлар яратилган бўлиб, уларни қўллаб-қувватлаш учун катта маблағлар ажратилмоқда, преференция ва имтиёзлар берилмоқда.

Президентимизнинг 2011 йил 18 апрелдаги "Фермер хўжаликларини қайта ташкил этиш ва уларнинг ер майдонларини оптималлаштиришда қонунчиликка риоя этиш чора-тадбирлари тўғрисида"ги ҳамда 2012 йил 22 октябрдаги "Ўзбекистонда фермерлик фаолиятини ташкил қилишни янада такомиллаштириш ва уни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармонларидан сўнг фермер хўжаликларининг иқтисодий мустақиллиги ва молиявий барқарорлигини мустаҳкамлашга йўналтирилган меъёрий-ҳуқуқий базани янада такомиллаштиришга оид чора-тадбирлар дастури тасдиқланди.

Ўзбекистонда озиқ-овқат дастури, унинг ҳуқуқий базасини такомиллаштириш масалаларига халқаро жамоатчилик эътибори ҳам жалб қилинмоқда. 2014 йил июнь ойида Тошкентда бўлиб ўтган "Ўзбекистон озиқ-овқат дастурини амалга оширишнинг муҳим захиралари" мавзусидаги халқаро конференция шундай тадбирлардан бири бўлди. Унда 40 та мамлакат ва 20 та халқаро ташкилотдан 200 дан зиёд меҳмон-мутахассис иштирок этди. Форум иштирокчилари мева-сабзавот ва узумнинг хилма-хил навлари, уларни етиштириш бўйича мамлакатимизда тўпланган тажриба билан таништирилди. Ўзбекистоннинг қишлоқ хўжалиги соҳасидаги муаммоларини ҳал қилиш ва глобал озиқ-овқат дастурини ҳаётга татбиқ этишга қўшаётган ҳиссасини ошириш имкониятлари муҳокама қилинди. Тадбир доирасида Ўзбекистон ва БМТнинг Озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги ташкилоти (ФАО) ўртасида ҳамкорлик тўғрисида битим имзоланди. Тошкент шаҳрида ушбу ташкилотнинг ваколатхонаси очилди.

Қишлоқ хўжалиги соҳасида юз берган ислохотлар қишлоқларни ривожлантириш, ободонлаштириш ва уларнинг қиёфасини тубдан ўзгартириш, қишлоқ инфраструктурасини ривожлантириш, қишлоқ жойларида замонавий уй-жойлар қуриш ва қишлоқ аҳолисини турмуш сифатини оширишга хизмат қилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримовнинг мамлакатимизни 2015 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш яқунлари ва 2016 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамаси мажлисидаги маърузасида "Қишлоқ хўжалиги соҳасида амалга оширилаётган ислохотлар ва таркибий ўзгаришларни янада чуқурлаштириш, ер ва сув ресурсларидан самарали фойдаланиш 2016 йил ва яқин истиқболга мўлжалланган иқтисодий дастуриимизнинг принципал муҳим йўналишидир", деб қайд қилинди. Бу соҳада экин майдонларини оптималлаштириш ва замонавий агротехнологияларни жорий этиш орқали бошоқ-ли дон, полиз ва сабзавот, чорвачилик ва балиқчилик маҳсулотларини янада кўпайтириш кўзда тутилмоқда.

Ўзганинг ҳаққи...

Халқимизда "Бировнинг ҳақи, балонинг ўқи" деган гап бор. Бу — одам боласининг мисқоллаб йиққан мол-дунёси фақат ўзига буюради, бировнинг моли-жонига қасд қилиб, унга эга чиқмоқчи бўлганлар эса бир кунмас-бир кун "ҳалқумидан илиниб", жазосини олади, деганидир.

Бекзод Юлдашев,
Бощ прокуратура бошқарма
прокурори

Мақоламиз қаҳрамонлари Сурхондарё вилоятининг Денов туманида яшовчи, эндигина катта ҳаётга кириб келётган 23 ёшли йигитлардир. Афсуски, Жамшид Латипов, Ҳасан Уматов, Бекзод Муқимов ҳамда Тохир Аҳмадов ҳаётнинг асл мазмун-моҳиятини тушуниб етишмади. Улар айна билаларни кучга тўлиб, келажига пухта пойдевор қўядиган вақтида пешоналарини деворга уришди. Тўғри йўлдан юриб, ҳалол меҳнат қилиш ўрнига, жиноят кўчасидаги "саргузаштларни" ўзларига афзал билишди. Ҳаром лутқа топиш мақса-

дида бир гуруҳга бирлашган бу кимсаларнинг уч нафари, яъни Ж.Латипов, Ҳ.Уматов ҳамда Б.Муқимовлар ўтган йилнинг 5 январь куни Деновдан Тошкентга қатновчи таксилар турадиган жойга келиб, кузатув ишларини бошлайдилар. Ўша вақтда пойтахтга кетиш учун одам тўплаётган Фарҳод Афзаловга бир ташиши қора целлофан пакетга ўралган пулни бериб, Тошкентга етказиб беришини илтимос қилади. Ўзаро келишувдан сўнг ҳайдовчи пулни олиб, автомашина юкхонасига солиб қўяди. Бу манзара "ўлжа" қидириб юрган кимсаларнинг эътиборидан четда

қолмайди. Улар дарҳол келишиб олишади-да, бирин-кетин пойтахтга кетиш учун Ф.Афзалов билан келишиб, машинага ўтирадилар.

— Яна бир киши олайлик, қўзғаламиз, — деди Ф.Афзалов, йигитларга мамнун оҳангда.

Орадан ярим соатча вақт ўтди. Келишувга кўра, йигитлардан бири ҳайдовчига таклиф билдириши керак эди. Шу боис, йигитлардан бири ҳайдовчига яқинлашди.

— Ака, шошиб турибман. Тўртинчи йўловчининг йўли-ра ҳақидан ярмини мен тўлайман, — деди у шериги-га кўз қисар экан. — Сизлар

ҳам қолган ярмини тўласангиз, йўлга тушар эдик. Шофёр ака сиз нима дейсиз...

— Агар бу икки йигит ҳам рози бўлса, бажонидил йўлга тушаверамиз, — деди ҳайдовчи.

— Мен розиман, — деди иккинчи йигит.

Бироқ ишончли бўлиши учун жинойи гуруҳнинг учинчи вакили ўзини пули йўқ одамлардек тутиши, норозилигини кўрсатиши керак эди.

— Бироз кутайлик, балки яна бир йўловчи келиб қолар... Менда ортиқча пул йўқ...

Шу аснода орадан чамаси яна 15-20 дақиқа вақт ўтди. Биринчи таклифни билдирган йигит ўзини ростдан ҳам шошилиб турган одамдек тутиб, безовта бўла бошлади.

— Ака ҳайданг, ўша пулниям ўзим бераман. Бу туришда кеч қоламан, — дея ниҳоят ҳайдовчига юзланди.

— Бу бошқа гап. Қани кетдик бўлмаса, — Ф.Афзалов шундай деб, автомашинани ўт олдириди-да, газни босди.

Янгийўл туманига етиб келишганда соат тунги иккидан ошган, барча йўқда, кўчалар кимсасиз эди. Хуллас, босқинчиликни амалга ошириш учун кулай фурсат етганди. Йигитлардан бири ҳайдовчига юзланиб, манзилини ўзгартирганини айтди.

— Ака, кеч бўлиб қолди. Ҳув, анави ўнгдаги кўчада холам туради, шуларниқанда қоламан. Фақат сиздан илтимос, озроқ ичкарига олиб кириб кўясиз.

Йўловчиларнинг асл мақсадидан бехабар бўлган Ф.Афзалов бу таклифга рози бўлди. Йўловчини манзилига етказиб қўйишга ошиққан ҳайдовчини тун қўйинда уч

йигит машинасидан тортиб тушириб, калтаклашди. Ҳушидан кетгандан сўнг эса автомашина юкхонасидан қора целлофан пакетга ўралган 2 млн. 794 минг сўм пулни олиб, воқеа жойидан яширинадилар. "Ов" лари бароридан келган ҳамтовоқлар қўлга киритилган пулларни ўзаро бўлишиб олишди.

Сурхондарёга қайтиб келган йигитлар "ўзимиз хон, кўланкамиз майдон" қабилида иш тутадилар ва яна бир босқинчиликни амалга оширадилар. Улар Термиз шаҳридаги "Дўстлик" истироҳат боғига қирадилар. Бу вақтда уларга Тохир Аҳмадов ҳам шерик бўлади. Боғни айланмиб юришар экан, узоқдан қўл телефонидан суҳбатлашиб келаятган фуқаро Юнус Мўйдиновни қўриб қолишади-да, эски касаллари хуруж қилади. Дарҳол жинойи режа тўзиб, бу шахсни ўртага олишади. Ю.Мўйдинов йигитлардан жиддий жароҳат олмаслик учун ёнидаги 50 минг сўм пул ҳамда 270 минг сўмлик уяли телефон аппаратини уларга тутқазади. Фараз мақсадларига етган кимсалар воқеа жойидан яширинадилар.

Бузоқнинг югургани сомонхонагача, деганларидек, босқинчилар мазукур қилмишлари билан озоликда узок юришмади. Жиноятга жазо муқаррарлиги яна бир бора ўз тасдиғини топди.

Жиноят ишлари бўйича Янгийўл туман судида Жамшид Латипов, Ҳасан Уматов, Бекзод Муқимов ҳамда Тохир Аҳмадовларнинг қилмишлари атрофлича қўриб чиқилиб, ҳукм ўқилди. Энди бу кимсалар умрларининг бир неча йиллини сим тўрлар ортида ўтказишга мажбур бўлдилар.

Оила ҳаёт абайлиги, авлодлар давомийлигини таъминлайдиган, миллатимизнинг миллий урф-одатлари сайқал топадиган, келажак авлод камолотига бевосита таъсир кўрсатадиган тарбия масканидир. Қўш уясига талпингани қаби, оилаларвар инсон қаерда бўлмасин, оиласига интилади, айнан шу масканда ҳаловат топади.

Оила инсон ва жамият учун шунчалик муқаддас ва қадрият экан, унинг муқаддаслигини барча ҳам бирдек англаб, қадрига етаяптими? Ҳаётимизда рўй бераётган айрим воқеалар шуни кўрсатадики, қайсики оилада ота-она маънавий қашшоқ, фикри тор, қадриятларни англамайдиган ёки ҳурмат қилмайдиган, ҳаётга енгил қарайдиган, бир сўз билан айтганда, оила муқаддаслигини англамайдиган бўлса, шу оиланинг устуни тезда кулайди.

Ботир ҳамда Сарвиноз 1982 йилда турмуш қуриб ФХДБ бўлимидан никоҳларини қонунийлаштирадилар. Аввалига бинойидек ҳаёт кечирган оилада 4 нафар фарзанд дунёга келди. Икки ўғил ва икки қизни тарбиялашда ҳам оила бошлиқлари турмуш "араваси"ни ёнма-ён тортадилар. Фарзандлари бағоят ёшига етди. Афсуски, барча ҳавас қилгудек бу оила 2002 йилда ишончсизлик гирдобига фарқ бўлади. Оила устунига дарз кетади.

Сарвиноз Ортиқовани йигирма йил бир ёстиқча бош қўйган турмуш ўртоғига нисбатан ишончсизлик ҳисси уйғонади. Уни хиёнаткорликда айблаб, кунда жанжал кўтарадиган одат чиқаради. Лекин Ботир Ортиқов 4 нафар фарзанди воғга етаётганлигини ўйлаб, аёлининг ушбу ноўрин қилқиларига қўз юмади. Бироқ бора-бора бундай жанжаллардан беэиб, уйига кеч келишни одат қилади. Бу эса хонадон соҳибасининг ишончсизлигини янада оширади.

Аёлининг миёсида гўёки, турмуш

Сўиқасд уюштирган аёл

Ҳаётбек АНОРТОВ,

Тошкент шаҳар прокуратураси бўлим бошлиғи

ди. Хуллас, буюртмачи ҳамда ижрочи ўртасида "шартнома" тузилади. Унга кўра, котиллик 15 минг АҚШ доллари эвазига амалга оширилади-деган бўлади. С.Ортиқова 100 АҚШ долларини "бўнак" сифатида У.Товешнинг чўнтағига солиб қўяди. Кейин эса буюртмачи У.Товешни Б.Ортиқов яшаётган маҳаллага олиб бориб, уйини кўрсатади. Жиноятни амалга ошириш учун қаердан кириш кераклигини батафсил тушунтиради. Жиноят амалга ошириладиган кун ҳам белгиланади.

Юқорида Г.Ёрқулова бир инсоннинг ҳаётини сақлаб қолишга бел боғлади, деб таъкидлаган эдик. Дарҳақиқат, бу аёл аҳдидан қайтмади. У котилликни амалга ошириш учун ёлланган У.Товеш билан бирга С.Ортиқова ўртасида бўлган келишув жараёни ва бошқа суҳбатларни аудио тасмага ёзиб, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларга тақдим этди.

Мазкур ҳолат бўйича жиноят иши қўзғатилиб, тергов ҳаракатлари бошланди. Ёзиб олинган аудио ёзувлар экспертиза қилинганда, улар айнан С.Ортиқовнинг овозлари эканлиги ўз исботини топди. Сўиқасд уюштирмоқчи бўлган аёл айбига иқдор бўлди.

Иш жиноят ишлари бўйича Тошкент шаҳар судида қўриб чиқилди ва ҳукм ўқилди. Унга кўра, С.Ортиқовага 8 йил муддатга озоликдан маҳрум қилиш жазоси тайинланди.

Хулоса қиладиган бўлсак, эр-хотин бир-бирини қадрлаган оилада фаровонлик, тинчлик-хотиржамлик ҳукмрон бўлади ва бундай қўрғонда маънавиятчи фарзандлар воғга етди.

ўртоғи унга хиёнат қилиб юрибди, деган ҳаёл тинмай чарх уравереди. Бундай ноўрин ўйни енгшига эса С.Ортиқованинг иродаси ожизлик қилади. "Эрим бошқаси билан дон олишиб юрса-ю, менинг қўлимдан бу иш келмайдими", деган фикр унинг ўй-хаёлини қамраб олади. Оқибатда у хиёнат кўчасига қиради. Турмуш ўртоғининг юзига оёқ босиб, бир йил давомида тамоман фаҳш ботқоғига ботади. Табиийки, аёлининг ушбу қилмишларидан Б.Ортиқов хабар топади. Бу эса эркак киши учун кечириб бўлмас ҳолатдир. Шунинг учун ҳам Б.Ортиқов 2003 йилда турмуш ўртоғидан қўнгил ришталарини узади. Орадан маълум вақт ўтгач эса бошқа бир аёл билан шаръий никоҳдан ўтиб, ҳаётини давом эттиради. Фарзандларининг тўйини ўтказиб, уларни жамиятга ўз ўринларини топиши учун шароит яратлади.

Ор-номусини сақлаб билмаган С.Ортиқова ўн йил давомида сарсонсаргардон бўлади. Турли жойларда ишлаб, кунини қўриб юради. Бироқ орадан шунча вақт ўтса-да, эр-хотин қонуний тарзда ажрашишмайди. Мана

шу вазият С.Ортиқовани жиноятга бошлайди. 2014 йилнинг ноябрь ойида аёлининг миёсига яна бир фикр келади. Агар эрини ўлдирса, унинг барча мол-мулклари қонуний турмуш ўртоғига қолади, деган ўйга боради ва Б.Ортиқовни ўлдириш йўлларини қидира бошлайди. Узининг фаразли мақсадини амалга ошириш учун одам ёлламақчи бўлади. Шу ниятда бир ташишдан котилликни амалга оширадиган одам топиб беришини илтимос қилади. Аввалига фуқаро Гулмира Ёрқулова унинг илтимосларини рад этади. Аммо Г.Ортиқова "Сиз одам топиб бермасангиз, ўзим қидираман ва албатта бу ишни охирига етказаман", дейди. Г.Ёрқулова бу қилмиш жиноят эканлиги ҳақида мушоҳада қилиб кўргач, бир инсоннинг ҳаётини сақлаб қолишга бел боғлайди. Орадан бир неча кун ўтгач, С.Ортиқовага кўнғирок қилиб, бу ишни амалга оширадиган одам топганини айтди. Улар Мирзо Улугбек туманидаги кўп қаватли уйлардан бирида хонадонда учрашадилар. Г.Ёрқулова котилни ёлловчи бўлган аёлга фуқаро Усмон Товешни рўпара қила-

Жамиятимизда айрим кимсалар борки, улар ўзганинг ҳақиқа, мол-мулкига қўл чўзишдан виждони қийнамайди, нобоп ишлардан ҳазар қилмайди, энг ёмони, бундайлар ўғирлик қилиб ризқ топшига уринадилар.

2015 йил 1 апрель. Тун. Одамлар энди ухлашга чоғланаётган бир маҳалда Чироқчи туманидаги Қирғиз қишлоғида жойлашган уйлардан бирининг олдида икки шарпа келиб тўхтади. Дарвозани секин итариб кўришди — беркитилмаган экан, ичкарига мўралашди — ҳеч ким кўринмади, биров бор ё йўқлигини билиш учун овоз беришди — жавоб бўлмади. Шарпалар учун бу айти мумкин эди...

Маълумки, кўпчилик бу санани ҳазил-мутойба куни сифатида билади. Бироқ бу асло ҳазил эмас, шарпаларнинг навбатдаги "ови" эди. Бу сафар ҳам ҳаммаси хамирдан қил суғургандек осон кечди...

Хонадон соҳиби ўзи ва оила аъзолари фойдаланадиган иккита қўл телефонининг ҳам қуввати тугаганини кўриб, қайта қувват олдириш учун токка улади-да, дам олгани бошқа хонага чиқиб ётди. Чарчаган эканим, эрталабча қотиб ухлади. Уйғонгани билан телефонлар ёдига тушиб, уларни тоқдан ажратгани келди. Лекин телефонлар жойида йўқ эди. Сила аъзоларидан сўраб кўрди, ҳеч бири олмангани маълум бўлди. Уйга ўғри тушибди деган хулосага келишди ва хонадон соҳиби туман ички ишлар бўлимига бу ҳақда ариза ёзди.

Анчадан буён тунги овлари бароридан келаётган "овчи"лар бундан уч ой олдин топилган эди. Чироқчи тумани бозорига кўкчат сотадиган Қосимжон Турдиев (исм-фамилиялар ўзгартирилган) бир куни ўзини Қувондиқ Боймуродов деб таништираган киши билан суҳбатлашиб қолади.

— Савдо қандай бўлапти? — сўради нотаниш киши.

— Кўкчат савдоси билан кишининг бири икки бўлармиди, — деди сотувчи нолиб.

— Йигит қишлоқ шунақа майда ишларга қаноат қилиб ўтирадими? Хоҳласангиз даромадининг зўри бор...

"Даромадининг зўри"га Қосимжон дарҳол кўнмади, албатта. Аввалига иккиланди. Бироқ табиатида ўғирликка мойиллик бор экани, бир-икки ташвиқотдан сўнг рози бўлди-қолди. Озига қаноат қилиб келаётган йигитнинг кўнглига шу тариха шайтон оралади.

Икковлон ўзаро тил бириктириб, 2015 йилнинг 26 январига ўтар кечаси соат 1:00 ларда илк бор "ов"га чиқиди. Шу кечаси Дўстлик қишлоғидаги савдо дўкониغا ўғирликка тушишди. Дастлабки ўлжа ёмон бўлмади. Пул, колбаса, шоколад... Колбасани йўлда паққос тушириб кетишди.

Мактаб қоровули Абдуҳамид ака тунда У.Хусановга тегишли ушбу дўкон ёнидан ўтаётди, деразаси очик турганлигини кўрди ва дарҳол бунни эгасига келиб айтди. У.Хусанов дўкониغا шошилди. 700 минг сўм пул, колбаса, шоколад ва эркаклар пайпоғи ўғирланганлигини билиб, бу ҳақда ички ишлар бўлимига хабар қилди.

...Навбатдаги "ов" учун тумандаги Қирғиз қишлоғи таланди. Тунги соат 23:00 ларда икки шарпа қаровасиз қолган уйлардан бирини "ов майдони"га айлантиришди. Хонадон соҳибаси О.Азизова шу оқшом онасининг уйига меҳмон-

Тундаги «шарпа»лар

Абдิลқим МУСАЕВ,
Чироқчи туман прокурорининг ёрдамчиси

дорчиликка бориб, ўша ерда ётиб қолган эди. Турмуш ўртоғи ишлаш учун Россияга кетган. Эрталаб қайнотаси кўнғироқ қилиб, уйининг деразаси синиб ётганлигини айтганда, аёлнинг бошидан ҳуши учди, укасини эргаштириб, нима гапни билдиш учун шошилди. Келиб билдики, уйдан қимматбаҳо қўл телефони, иккита тилла узук ва яна баъзи нарсалар ўғирлаб кетилган...

"Ов мавсуми" шу билан ниҳояланмади. Аксинча, давом этарди. Ўғирланган молни ўзига ҳалол билган кимса зинокорликдан ҳам ҳазар қилмас экан. Ўғирлардан бири ўмарилган буюмлар эвазига ўзининг хошияни қондириш учун бир уйга келади. Ўзи ва болалари яшайдиган хонадонини фоҳишахонага айлантираган бу кимса 6 нафар фарзанднинг онаси Дилдор Пахлавонова эди. У илгари ҳам шармандални, жирканч фаолияти учун уч марта қонун олдида жавоб беришга тўғри келган экан. Инсонпарварлик тамойилига кўра икки марта амнистия акти қўланилиб, биринчи марта тайинланган жазодан озод этилган, иккинчи марта иш тугатилган. Учинчи марта жиноят ишлари бўйича Чироқчи тумани судининг 2014 йил 16 апрелдаги ҳукмига кўра энг кам иш ҳақининг 25 баравари миқдориде жаримага тортилган. Бироқ бу аёл ўзига тегишли хулоса чиқармаган экан.

Хуллас, шу куни Қ.Турдиев уй эгасига хизмати учун қимматбаҳо телефон ва иккита тилла узукни қолдиради. Пул топсам қайтариб олиб кетаман, дея чиқиб кетади. Ҳаромдан келган — ҳаромга, деган гап бор. Шундай бўлди, ўғирликдан келган буюмлар шу тариха кетди. Ўзгаларга тегишли буюмларни гаровга қолдирган кимсага эса бу ерга яна келиш ва уларни қайтариб олиш насиб этмади...

Қосимжон Турдиев ва Дилдор Пахлавонованинг юқорида баён этилган қилмишлари жиноят ишлари бўйича Чироқчи тумани судида кўриб чиқилди. Судда Қосимжон содир этилган ўғирликларда айби йўқлигини айтиб, ўзини оппоқ қилиб кўрсатишга ҳаракат қилди. У барча айби Қ.Боймуродовга ағдарар эди. Боиси, суд жараёни кетаётган вақтда шериги Қувондиқ Боймуродов маълум сабабларга кўра, вафот этиб кетганди. Қ.Турдиев ҳеч нарса олмагани, фақат кўчада кутиб тургани ҳақида изоҳ берса-да, унинг бу вахлари асоссиз, жазодан қутулиб қолиш ёки жазосини енгиллатиш мақсадида ўйлаб топилган деб ҳисобланди. Негаки, у дастлабки тергов мобайнида ҳимоячи иштирокида берган кўрсатувида ҳақиқатан ҳам марҳум шериги билан бирга ўғирлик қилганини, хусусан, У.Хусановнинг савдо дўконига биргаликда кирганлигини, савдо растаси тагидан пул олганини ва бунни шеригига айтмаганини, шу пул ҳисобидан "Нокиа-6233" русумли телефон апарати сотиб олганини билдириб, ихтиёрли равишда ушбу телефон апаратини тақдим қилган эди. Унинг жиноий қилмишлари инкор этиб бўлмайдиган бошқа далиллар билан ҳам ўз исботини топди.

Судланувчиларга тегишли жазо тайинлашда жазони енгиллаштирувчи ва оғирлаштирувчи барча ҳолатлар ҳисобга олинди. Суд ҳукми билан Қосимжон Турдиев ҳамда Дилдор Пахлавоновага тегишли жазо тайинланди.

Инсон умрини тинчлик-хотиржамликка ўтказиш учун аввало, ҳалол меҳнат қилиш, ўз оиласи бағрида, уларга суянкчи бўлиб яшаш керак. Аммо орамизда қишлоқ кимсалар борки, улар ўз киндик қонари тўкиган жой, яъни Ватанида топганларига қаноат қилишни иштамайди. Бундан эса айрим кимсалар фойдаланиб қолишга уринади.

Текинхўрнинг тузоғи

Норин туманида истиқомат қилувчи Манзура Жабборова (исм-фамилиялар ўзгартирилган)

бир-икки марта Қозоғистон Республикасига бориб келди-ю, ҳаловатини йўқотди. Чунки у ерга ёлланма ишчиларни олиб бориб, уларни ишга жойлаб, бундан мўмайгина фойда олаётганларни кўрди-да! У ҳам одамфурӯшликка бел боғлади. "Ким у ёққа ишлаш учун боришга кўнар экан?", деган саволни ўзига ўзи бериб юрган кунларида ҳамқишлоғи Фарҳодни учратиб қолди.

— Опа, баҳор ҳам келди. Ўртоқларимнинг кўпи у ёқ-бу ёқларга ишлаш учун кетишяпти. Яхшироқ иш бўлса, мен ҳам чатта чиқиб ишлаб келардим, — деди Фарҳод.

Бу эса Манзуранинг кўнглидаги гап эди. Ўлжа топилганидан ўзида йўқ қувоник кетди, бироқ сиртига чиқармади.

— Мен суриштириб кўраман, — деди хотиржам оҳангда. — Иш топилса керак. Фақат ўзингга яна бирорта шерик топ. Мусофир юртда ҳамроҳинг бўлгани яхши-да!

— Ҳа, тўғри айтасиз. Қўшнимиз Хайрулло ҳам шундай ниятда юрвди. Гаплашиб кўраман.

Манзура пайтни қўлдан бермай қозоғистонлик таниши билан маслаҳатлашиб олди. Бир неча кундан сўнг икки йигитни эргаштириб, Қозоғистоннинг Туркистон шаҳрига йўл олди. Йўл-йўлакай у ерда дала ишларини бажаришлари, маош 300 АҚШ доллари эканлиги, ётоқ, озик-овқат борасида муаммо бўлмаслиги ҳақида оғиз кўпиртирди.

Бироқ содда йигитлар буларнинг ҳаммаси рўё эканини, мусофир юртга бориб янгилишганлари, қозоқ кишига сотилганларини икки кундан сўнг билиб қолишди. Аммо энди кеч эди. Қозоқ киши улар-

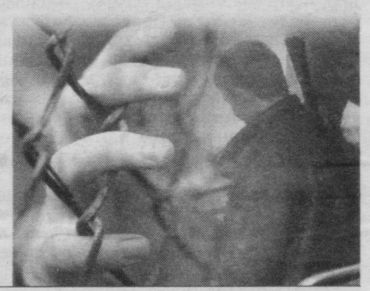
Воҳид НИШАНОВ,
Наманган вилоят прокуратураси бўлим катта прокурори

нинг паспортларини олиб қўйган, уларни қўлдек ишлашга мажбурлар эди. Беш ой шу тариха ўтди. Бу орада оғир шароит, тўйиб овқат емаслик, бетоб бўлганда тиббий муолажа олмаслик ўз оқибатини кўрсатди. Хайруллонинг саломатлиги ниҳоятда оғирлашди. Агар яна бир ҳафта зах ертўлада дори-дармонсиз ётса, Худо кўрсатмасин...

Фарҳод пайт пойлади. Ниҳоят, қозоқ ҳўжайин ва унинг одамлари кўзини шамғалат қилиб, Хайруллонинг акасига кўнғироқ қилишга имкон топди.

Ака укасининг оғир бетоб эканини эшитган захоти Манзуранинг уйига борди ва ундан укасининг олдида олиб боришни талаб қилди. Унинг ваҳожатини кўрган аёл чорасиз қолди. Ватанига қайтган Хайруллонни касалхонага ётқизишди.

Суд судланувчи Манзура Жабборовани ЖКнинг тегишли моддасида кўрсатилган жиноятларни содир этганлиқда айбдор деб топди ва қилмишига яраша жазо тайинлади.

Жияннинг найранги

Фўқаро Нурмурод Рамазонов (исм-фамилиялар ўзгартирилган) бекор юришдан фойда йўқлигини англагач, иш излаб кўрмоқчи бўлди.

— Далааси, амакиваччангиз Шавкат таниш-билишлари орқали ишга кирибди, деб эшитаман. Балки ўшанга айтиб кўрарсиз,— Азиза дастурхон бошида кўчадан топиб келган гапини эрига етказди.

Шу гап баҳона бўлди-ю, Н.Рамазонов қариндошини излаб топиб ёрдам сўради.

— Ўзинг ишлаб турган темирйўл соҳаси бўлсам, майли.

— Қизиқ гапирасиз амаки, ҳозир бирор иш... ҳатто "мушук ҳам бекорга офтобга чиқмайди".

— Биламан. Харажати тахминан қанчалар атрофида бўлади?

— Минг кўнжда, — пинагини бузмай қариндошининг афти-ангорини кузати Шавкат.

— Қаредан оламан?

— Қаеран, ўйлаб кўриб янгам билан маслаҳатлашиб кейин телефон қиларсиз...

Н.Рамазонов жияни айтган пулни тополмади, лекин 1 миллион 600 минг сўм пул ва 100 АҚШ долларини келишилган жойга олиб бориб берди.

— Апрель ойида ишли бўласиз. Учқудуқ темирйўл йўналиши бўйича ишга оlish экан, — деди Шавкат амакисини ишонттириб.

Ишга кириш вақти бўлган амаки югур-югур энди бошланишини қаёқдан ҳам билсин. Аслида жияни Шавкат ҳам ишга жойлашганда худди амакисини сингари қанча овозгарчиликлар-

Ваҳоб ФАЙЗИЕВ,

Бухоро транспорт прокуратурининг ўринбосари

ни бошидан ўтказган эди. Бухоро минтақавий темирйўл узелиде автотранспорт бўйича муҳандис вазиқасида ишлаб келган Алишер Шоназаров уни алдаб, пулини олганини кейинчалик билди.

Шавкат Рамазонов ишга кириш учун муҳандисга 400 АҚШ доллари беради. Пулни қўлга киритган А.Шоназаров эса тез кунда бошлиқ билан учрашиши ва ушбу масалани тезда ҳал этишга ваъда беради. Ш.Рамазонов орадан ўн кун ўтиб, ишга кириш учун лозим бўлган ҳужжатларини топширади. Муҳандис эса танишдан олган қарзини Ш.Рамазоновдан олган пул ҳисобидан қоплаб, ҳеч нарса кўрмагандек юраверди. Орадан икки ойлар ўтиб, аслида ҳеч қандай таниш-билишсиз ишга кирган Ш.Рамазоновни гўёки Алишер Шоназаров ишга киритгандек ўзини тутди. Унинг ўша пайтдаги ушбу найранги яна бир "ўлжа"нинг ёнига келишида қўл келди.

Бироқ, А.Шоназаровнинг иши аввалгидек силлиқ бўлмади. Орадан анча вақт ўтса ҳам Н.Рамазонов ишга қира олмади. Пул ваъдалардан сабр қосаси тўлган Н.Рамазонов бу ҳақда тегишли жойга ариза билан мурожаат қилди.

Жиноят ишлари бўйича Қогон шаҳар суди томонидан А.Шоназаров Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг тегишли моддалари билан жиноий жавобгарликка тортилди.

Аммо масаланинг бошқа бир жиҳати бор. Инсон ўз ҳақ-ҳуқуқлари, қонунлар моҳиятини чуқур англаса, мана шундай вазиятга тушмайди.

Фахрийлар ўғитидан сабоқ олиб...

Прокуратура органлари тизимида кўп йиллар фаолият юритган фахрий прокурорлар билан ёш мутахассисларнинг учрашувлари, давра суҳбатлари аънаёнага айланиб бормоқда.

Жорий йилнинг 1 февраль кун прокуратура органларига тезкор ходим сифатида ишга юборилган ёш мутахассислар билан "Прокуратура органлари фаолиятининг ташкилий-ҳуқуқий асослари" мавзусида СВОЖДЛКК департаментининг мажлислар залида Ўзбекистон прокуратура органлари фахрийларининг учрашуви бўлиб ўтди.

Учрашувга прокуратура фахрийлари Абдусамат Абдуразоқов ва Олим Муҳамедовлар ташриф буюришди. Тадбирни Олий ўқув курслари катта ўқитувчиси Фахри Раҳимов кириш

сўзи билан очди ва Фахрийларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш жамоатчилиги Маркази раиси Ботир Калоновга сўз берди.

Ботир Калонов Марказнинг иш фаолияти, ташкил этилганидан ҳозирги кунга қадар олиб борилаётган ишлар, прокуратура раҳбариятининг кўрсатилган эътибори, фахрийларнинг ижтимоий қўллаб-қувватлаш жамоатчилиги билан уларни табриклаш, ўтказилаётган тадбирларга таклиф қилиш, уларнинг юбилейларига бориш, Бош прокурор табрикларининг топширилиши кабиларга алоҳида тўхталиб ўтди.

Шундан сўнг Ботир Калонов қатнашчиларга тадбир меҳмони, фахрий прокурор Абдусамат Абдуразоқовни таништириб, унинг меҳнат фаолияти ҳақида гапириб берди.

Абдусамат Абдуразоқов прокуратура органлари тизимидаги 34 йилдан ортқроқ иш фаолияти давомида Тошкент шаҳар Мирзо Улуғбек туман про-

курорининг ёрдамчиси, Сергели туман прокуратураси терговчиси, Тошкент шаҳар прокуратурасида катта терговчи, шаҳар прокурорининг ёрдамчиси, Республика Бош прокуратурасида терговчи, катта терговчи, Бекобод шаҳар прокурори, Чирчиқ шаҳар прокуратурасида катта терговчи, Тошкент вилоят прокурорининг ёрдамчиси лавозимларида самарали хизмат қилган.

Айни дамда Ўзбекистон прокуратура органлари Фахрийларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш жамоатчилиги Марказининг раис ўринбосари лавозимида фаолият кўрсатиб келмоқда.

Абдусамат Абдуразоқовнинг узок йиллик иш фаолияти ҳуқуматимиз ва прокуратура раҳбарияти томонидан муносиб баҳолини, медалъ ҳамда бир неча маротаба рағбатлантирувчи муқофотларга сазовор бўлган.

Тадбир меҳмонларидан яна бири Олим Муҳамедов иш фаолияти даво-

мида Андижон шаҳар ва вилоят прокуратурасида прокурор ёрдамчиси, Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасида 30 йил мобайнида бўлим ва бошқарма прокурори, бўлим бошлиги, шунингдек, Адлия вазирлигида бўлим бошлиги лавозимида хизмат қилган.

Олим Муҳамедовнинг узок йиллик самарали меҳнатлари ҳуқуматимиз ва прокуратура раҳбарияти томонидан муносиб баҳолини, Мустақилликнинг бир йиллиги муносабати билан "Мустақиллик" эсдалик нишони ҳамда "Ўзбекистон Республикаси прокуратурасининг фахрий ходими" нишони билан тақдирланган.

Очик мулоқот тарзида ўтган учрашув сўнггида фахрий прокурорлар қатнашчилар саволларига жавоб бериб, уларнинг келгусидаги ишларида муваффақиятлар тилади.

Ўз мухбиримиз

Реклама (эълонлар)

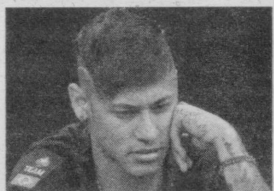
Суд Неймарни жазолади

Футбол

Сан-Паулу шаҳар суди "Барселона" ҳужумчиси Неймар ва унинг отасига 2007-2008 йиллардаги фаолият учун 100 минг евро миқдорда солиқдан қарзни тўлаш мажбуриятини юклади.

"Marca" тарқатган маълумотга кўра, 23 ёшли бразилиялик футболчи ушбу иш юзасидан апелляция берди, ammo суд унинг муражаатини инкор қилди.

Неймар ва отасининг таъкидлашича, декларация қилинмаган маблағ уларнинг даромади ҳисобланмайдми. Бойси, маблағ футболчининг ўзига эмас, "NR Deportes" компаниясига тўланган.

«Ливерпуль» Нолитони «илиб» кетмоқчи

Англиянинг "Ливерпуль" клуби раҳбарияти Испаниянинг "Сельта" жамоаси ҳужумчиси Нолито учун курашга қўшилди.

Маълумотларга кўра, мерсайдликлар 29 ёшли испаниялик футболчи учун 18 миллион евро таклиф қилишди. Айнан шу қиймат унинг шартномасида тоvon пули сифатида кўрсатилган.

Аввалроқ, Нолитога "Барселона" жамоаси жиддий қизиқиш билдираётгани, футболчини сотиб олиш шarti билан ижарага олишни истагани, бироқ "Сельта" клуби бундай шартга кўнмагани маълум бўлган.

Эслатиб ўтамиз, жорий мавсумда футболчи Испания чемпионатида 15 та ўйинда майдонга тушиб, 8 та гол ҳамда 5та голли узатмага муаллифлик қилган.

140 миллион евролик ҳомийлик маблағи

Мадриднинг "Реал" клуби "Adidas" компанияси билан янги ҳомийлик шартномаси тузишга яқин турибди.

"Қироллик клуби" шартномасига кўра йилга 140 миллион евро ҳомийлик маблағи олади. Шартнома 10 йилга муҳлатланганини инобатга оладиган бўлса, мадридликлар шу вақт давомида жами 1,4 миллиард еврога эга бўлишади.

Бу келишув "Манчестер Юнайтед" клуби ва "Adidas" компанияси ўртасидаги шартномадан ўзиб кетиши кутилмоқда. Англия клуби "Adidas" компаниясидан йилга 98 миллион евро ҳомийлик маблағи олаётгани.

Думбия «Ньюкасл» аъзосига айланди

Италиянинг «Рома» жамоаси ҳужумчиси Сейду Думбия ўз фаолиятини Англиянинг «Ньюкасл» клубида давом эттирилади бўлади.

Жорий мавсумнинг биринчи қисмини Россиянинг "ЦСКА" жамоасида ўтказган ҳужумчи, мавсумнинг иккинчи ярмида Англия клуби сафида фаолият олиб боради. У ижара асосида "Ньюкасл"га ўтди.

28 ёшли футболчи ушбу мавсумда Россия чемпионатида 13 та ўйинда майдонга тушиб, 5 та гол ва худди шунча голли узатмани ўз ҳисобига ёзиб қўйган.

Денис Черишев «Валенсия» аъзоси

Мадриднинг «Реал» жамоаси ярим ҳимоячиси Денис Черишев трансфер ойнасининг сўнгги соатларида "Валенсия" клубига ўтди, дея хабар беради AS нашри.

"Қироллик клуби"нинг асосий таркибидан четда қолиб кетган 25 ёшли ярим ҳимоячи мавсум якунига қадар "қўршапалаклар" сафида тўп суради.

Жорий мавсумда у "Реал" клуби сафида атиги 118 дақиқа ҳаракат қилиб, 1 та гол ва 1 та голли узатма муаллифи бўлган.

Аввалроқ, унга "Севилья" ва "Ливерпуль" жамоалари қизиқиш билдирган.

Интернет хабарлари асосида тайёрланди

«EFFECT REAL GROUP» МЧЖ бошланғич баҳоси босқичма-босқич очиб бориш тартибда ўтказиладиган очик «Аукцион» савдоларига таклиф этади.

Аукцион савдосига Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2011 йил 30 март кунги 94-сонли "Истеъмол товарлари билан улгуржи ва чакана савдонинг ташкил этишни такомиллаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида" ги Қарорига ҳамда Фарғона вилоят "Матлуботсавдо" АК тугатиш комиссиясининг 2016 йил 28 январдаги 4-сонли хатига асосан Фарғона вилоят "Матлуботсавдо" акциядорлик компаниясининг қуйида келтирилган жамиятдаги улуши такроран арзонлашган ҳолда қўйилмоқда.

Богдод туман "Тайёрловсавдо" МЧЖдаги 24,99 фоиз улуши, улшунинг бошланғич баҳоси 4 349 096 сўм.

Аукцион савдолари 2016 йил 2 март кунги соат 10:00да бўлиб ўтади.

Талабгорлардан савдода қатнашиш учун аризалар 2016 йил 1 март кунги соат 17:00гача қабул қилинади.

Савдога қўйилган "улуш"нинг ҳужжатлари билан "Савдо ташкилотчиси" ҳамда Фарғона вилоят "Матлуботсавдо" АК томонидан бевосита танишишлари мумкин.

Аукцион савдосида қатнашиш учун талабгорлар "Савдо ташкилотчиси" билан тузиладиган закалат келишувига асосан, улшунинг бошланғич баҳосининг 10 фоизи миқдорда закалат пулини тўлов ҳужжатида улшунинг номи кўрсатилган ҳолда "Савдо ташкилотчиси" "EFFECT REAL GROUP" МЧЖнинг реқвизитлари, ИИН: 302128329, МФО:00500, "Савдогарбанк" Фарғона вилоят бўлимидаги 20208000704943278001 ҳисоб рақамига тўлашлари керак.

Талабгорлар қизиқтирган барча саволлар бўйича қуйидаги манзилига муражаат қилишлари мумкин:

Фарғона шаҳар, Ал-Фарғоний кўчаси 43-уй.
Тел: +99895 404-54-84. Лицензия RR-0094

Хизматлар лицензияланган

«EFFECT REAL GROUP» МЧЖда 2016 йил 7 ва 15 январь кунлари ўтказилган очик аукцион савдоси натижалари.

Қувасой шаҳар Исфайрамсой ҚФЙ худудидаги 624-контурда ҳар бирининг сатҳи 400 кв.м. бўлган ер участкаларининг бошланғич баҳоси 624 000 сўмдан бўлиб, сотилиш баҳоси — 1-сонли ер участкаси 2 500 000 сўм, 2-сонли ер участкаси 2 000 000 сўм ва 10-сонли ер участкаси 2 000 000 сўмни ташкил этди.

Фарғона тумани Соё бўйи ҚФЙ худудидаги 242-контурда ҳар бирининг сатҳи 400 кв.м. бўлган ер участкаларининг бошланғич баҳоси 364 000 сўмдан бўлиб, сотилиш баҳоси — 16-сонли ер участкаси 6 000 000 сўм, 17-сонли ер участкаси 10 000 000 сўм, 18-сонли ер участкаси 11 000 000 сўм, 19-сонли ер участкаси 8 000 000 сўм, 20-сонли ер участкаси 9 000 000 сўм, 21-сонли ер участкаси 8 000 000 сўм, 22-сонли ер участкаси 8 000 000 сўм, 24-сонли ер участкаси 5 000 000 сўм, 25-сонли ер участкаси 8 000 000 сўм, 26-сонли ер участкаси 4 500 000 сўм, 27-сонли ер участкаси 4 500 000 сўм, 28-сонли ер участкаси 5 000 000 сўм, 29-сонли ер участкаси 5 000 000 сўм, 30-сонли ер участкаси 5 000 000 сўмни ташкил этди.

Хизматлар лицензияланган

Ўтганларнинг охирати обод бўлсин

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузурдаги СВОЖДЛКК департаменти жамоаси департамент бошлигининг ўринбосари Содиқжон Ачиловга волидаи муҳтармаси

Гулчеҳра онанинг

вафот этганиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

Қутлуғ бўлсин!

Прокуратура органлари тизимида 30 йилдан ортиқроқ вақт мобайнида фаолият юритган прокуратура фахрийси Хван Анатолий Григорьевич табаррук 70 ёшни қарши олмоқда.

У меҳнат фаолияти давомида Тошкент шаҳар туман прокуратураларида, Сирдарё вилоят прокуратураси ва Республика Бош прокуратурасида турли лавозимларда самарали хизмат қилиб, жамиятда қонун устуворлигини таъминлаш, қонунийликни мустаҳкамлаш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш каби касбий вазифаларни бажаришга масъулият билан ёндашди.

У қайси лавозимда ишлашдан қатъи назар ҳамisha билимдон ва тажрибали ҳуқуқшунос, самимий инсон сифатида жамоатчилик эътиборига сазовор бўлди.

Самимийлик ва фидойилик каби фазилатлари билан ҳуқуқни муҳофаза қилувчи орган ходимлари орасида хурмат қозонди. Шогирдлари уни тажрибали мураббий ва меҳрибон устоз сифатида қадрлашади.

Анатолий Григорьевичнинг узоқ йиллик меҳнат фаолияти прокуратура раҳбарияти томонидан муносиб баҳолалиб, бир неча бор рағбатлантирилди.

Хурматли Анатолий Григорьевич, таваллуд айёмингиз муборак бўлсин! Сизга ва оила аъзоларингизга сихат-саломатлик, хонадонингизга файзу барака тилаймиз!

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси жамоаси ва Фахрийларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш жамоатчилиги Маркази

Ёшлар — одам савдосига қарши

Урганч Давлат университетиди "Одам савдоси — давр муаммоси" мавзусида давра суҳбати ўтказилди.

"Қамолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати Хоразм вилояти кенгаши ва қатор ташкилотлар ҳамкорлигида ташкил этилган тадбирда Президентимиз раҳнамолигида мамлакатимизда инсон ҳуқуқ ва манфаатларини таъминлаш, аҳоли, айниқса, ёшларни турли тажовуз ва таҳдидлардан, хусусан, одам савдосидан асраш борасида кенг қўллаб-қувватлаш амалга оширилаётгани алоҳида таъкидланди.

Давлатимиз раҳбарининг 2008 йил 8 июлдаги "Одам савдосига қарши курашиш самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарори бу борада муҳим дастуриламал бўлмоқда. Мазкур ҳужжат ижроси доирасида ўтган йили вилоятдаги таълим муассасаларида 600 га яқин маънавий-маърифий тадбирлар ўтказилди. 40 мингдан ортиқ ёшлар иштирок этган

тадбирларда одам савдосининг олдини олиш ва унга қарши курашиш борасидаги ишлар самарадорлигини янада ошириш юзасидан фикр алмашилди.

— Хавфсизлигимизга таҳдид солаётган терроризм, одам савдоси ва бошқа транс-миллий жиноятларга қарши курашиш бўлган куннинг муҳим вазифаларидандир, — дейди Урганч Давлат университети техника факультети деканининг маънавий-маърифий ишлар бўйича ўринбосари Руслан Жуманиёзов. — Мамлакатимизда ёшлар манфаатларини таъминлаш, уларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш ва рағбатлантиришга устувор аҳамият қаратилмоқда.

Тадбирда одам савдоси жиноятини содир этганлик учун жавобгарлик, бундай турдаги жиноятларга имконият яратувчи шарт-шароитларни аниқлаш ҳамда барта-раф этиш зарурлиги таъкидланди. Ёшларни одам савдосининг аянчли оқибатларидан огоҳ этувчи видеоролик намойиш этилди.

ЎЗА

Реклама (эълон)

AGROBANK

MOODY'S

халқаро рейтинг
агентлиги 2016 йил 1 февралда

«Агробанк»
акциядорлик тижорат банкининг
халқаро рейтингини

«Барқарор»
деб баҳолади

www.agrobank.uz

Хизматлар лицензияланган

Huquq
yuridik gazeta

Муассис:
Ўзбекистон
Respublikasi
Bosh
prokuraturasi

Bosh muharrir:
Jahongir MAKSUMOV

Tahrir hay'ati:
Hakimboy HALIMOV Baxtiyor NAZAROV
Gulnoza RAHIMOVA (Bosh muharrir o'rinbosari)
Kamoliddin ASQAROV (mas'ul kotib)

Tahririyat manzili:
Toshkent shahri, Yahyo G'ulomov ko'chasi, 66-uy.
Telefon: 233-98-40,
Faks: 233-10-53,
233-64-85

E-mail:
huquq@huquq-gazeta.uz

Gazeta haftaning payshanba kuni chiqadi.
Sotuvda kelishilgan narxda

Tahririyatga kelgan qo'yozmalar taqiriz qilinmaydi va egalariga qaytarilmaydi.
Muallif fikri tahririyat nuqtai nazaridan farqlanishi mumkin.
«HUQUQ» materiallarini ko'chirib bosish faqat tahririyat ruxsati bilan amalga oshiriladi.

□ — tijorat materiali.

Nashr ko'rsatkichi
231

Buyurtma s-5068. 44 456 nusxada bosildi.
Gazeta tahririyat kompyuter bazasida terildi va sahifalandi. «HUQUQ» original maketi.
Navbatchi muharrir: G.HOJIBOYEVA
Sahifalovchi: S.BABAJANOV
Navbatchi: O'.DEHQONOV

Bosmaxonaga topshirish vaqti: 22.00.
Topshirildi: 20.00 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Gazeta «O'zbekiston» nashriyot matbaa ijodiy uyida chop etildi.
Korxonalar manzili: Toshkent shahar, Alisher Navoiy ko'chasi, 30-uy.

Gazeta O'zbekiston Respublikasi matbuot va axborot agentligida 2009-yil 12-oktabrda 0188-raqam bilan ro'yxatga olingan.
ISSN 2010-7617

9 772010 761004